

İLK KÜRT CUMHURİYETİ 11 AY YAŞAYABİLDİ

Mehabat Kürt Cumhuriyeti
22 Ocak 1946'da
Kuruldu

MEHABAD 1946

Kadı Mihamed
31.12.1947'de
Aynı yerde
Asılarak katledildi

□ II. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği'nin nüfuz bölgesinde bulunan Kürdistan'da ortaya çıkan göreceli özgür ortamda Mehabet'ta toplanan bir kongre ile Kurdistan Demokrat Partisi'nin kuruluşu ilan edildi

□ 22 Ocak 1946 günü Mehabet'in Çarçıra Meydanı'nda ilk Kürt Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı olarak Kadı Mihamed, kırmızı-beyaz ve yeşil üç şerit'ten oluşan ve ortasında güneş bulunan bayrağı göndere çekti.

"Ey adalet ve hukukun timsali bayrak, sana birlik halinde yaşayacağımıza ve nifakı ebediyyen ortadan kaldıracığımıza yemin ediyoruz. Bayrak, sen henüz, Kürdistan'ın sadece bir parçası üzerinde dalgalanıyorsun. Yarın her tarafta dalgalandığında zulmü ve haksızlıkları kovacaksın. Yaşasın Büyük Kürdistan!"

Kadı Mihamed'in
eşi Mina Xanim

KADI MIHAMED'İN EŞİ

MİNA XANIM

"O günü yüz yıl anlatsam bitiremem"

□ "Bir gün gelip benden, rahmetli için temiz çamaşır istediler. Hamama gidecektim. İnanmadım. Çünkü yeni gitmiştim. Ben de geleceğim dedim ve gittim. Ama, O'nu görür görmez ağlamaya başladım. Bana dedi ki, beni idam edecekler. Biliyorum. Sen de bilmelisin. Ama ağlamamalıydın. Ağlamak Kürt kadınına yakışmıyor"

Mina Hatun'la yapılan röportaj, ortasayfada

Kadı MIHAMED • 22 OCAK 1946 • Mehabad

Quo Vadis Holmer?

□ Palme cinayetini yürüten Hans Holmer'in 20 Ocak günü başlattığı büyük operasyona 200 polis katıldı. Gözaltına alınan 20 kişi ilk sorgudan sonra serbest bırakıldılar.

Sayfa 4 - 5

MÜSLÜMAN TÜRLERE ÇAĞRI

SİLAHLANIN!

□ İran İslam Cumhuriyeti'nin Sesi Radyosu Türkiye'deki müslümanları Cihad'a çağırırdı.

• Yeni Cami İmamı:
" Bir elimde Kuran, bir elimde Anayasa var. Şimdi ben, bunlardan birine göre konuşsam, diğerine göre suç işleyeceğim."

• Başbakan Özal, Dışişleri Müsteşarını aniden İran'a gönderdi.

Yazısı sayfa 3'de

REZALET!

□ WDR Bölge Radyosu'nun Kürt öğrencilere tanıdığı haftada 15 dakikalık kürtçe yayın imkanı, Türk hükümetinin protestosuna neden oldu.

□ WDR yetkilileri ise, Türk hükümetinin tavrını içişlerine karışma ve küstahlık olarak nitelendirdi.

Ayrıntılı bilgi sayfa 16'da

İ. Beşikçi ve R. Maraşlı ile dayanışma sürüyor

İsmail BEŞİKÇİ

Recep MARAŞLI

□ Dünya Sosyologlar Federasyonu, Kenan Evren'e yazdığı mektupta, İ. Beşikçi'nin serbest bırakılmasını istedi.

□ Üçüncü Dünya Bilimsel Araştırma Kurumu üyesi, 6 bilim adamı, İ. Beşikçi ve R. Maraşlı'ya Özgürlük Kampanyası'nın desteklenmesi için çağrı yaptılar.

Sayfa 6

Hunermendên Kurd li Emerîka û li Israîlê

Li rûpelê 13'an de

Mahkeme haberleri

Kurtuluş, PKK, Rızgari davaları • SAYFA 15

İsyankar bir halkı teslimiyet çığıkları korkutamaz!

□ Öncelikle şunu belirtmek gerek ki, halkımız kendi özgücüne inandı mı, yapamayacağı, yene-meyeceği birşey yoktur. İnsanlarımızın kendi haklı davalarında direktmesi ve bu dava uğruna can vermesi, insanlık onuru adına sesini yükseltmesi, yine öncelikle kendi haklı davasında dost edinmesi onun gelecekteki savaşımının silahı olacaktır. Bu satırları bir yurtsever olarak Kurdistan Press'in yayın hayatına başlamasından 6. sayı sonra yazmamın nedeni, ülkeden Avrupa alanına kısa bir süre önce gelmemdir. Evet, henüz iki aydır Türkiye Kurdistan'ından geldim. Gelmemin nedenlerini izah etme gereğini duymuyorum. Çünkü, bu tarihten itibaren yaşanan bir sürgünün sonu ve geleceği bilinmeyen bir halkıdır. Ben burada Kurdistan Press'e yönelik düşüncelerimi belirtmek ve ülkede sömürgecilerin ilk ve son olmayan uygulamalarından söz etmek istiyorum. İsteğim ve her yurtseverin de dileği kendi ülkesinde, kendi yayın ve basınına sahip olmasıdır. Tabii, ülkemizin böyle bir olanağı olmadığı gibi, bizim gibi yalnız ülke dışına kaçanlar böyle güzel bir olanağa sahip ola-

biliyorlar. Keşke ben Kurdistan Press'i ülkede okuyabilseydim ve parça parça edilmiş bu güzel ülkenin birleşen ismini görebilseydim. Elbette bu günleri de görmemiz yakındır. Her insanımız yalnız dua bile etse, bu gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi ve insanlarımızın çabaları, haykırıları, birleşik, bağımsız ve demokratik Kurdistan'ı ve onun kendi adı ile çıkan günlük gazetelerini vs. görmek çok yakın olacaktır. Kurdistan Press de böyle bir savaşın aracıdır ve öyle olmalıdır. Ülke bizim, halk bizim; bu savaşım da bizim. Öyle ise, savaşımıza istemesek de, sahip çıkmak zorundayız.

Ben Türkiye Kurdistan'ından geldim. Ülkemizin kaderi hiç değişmeyecekmiş gibi, halkımıza kabullendirilmek isteniyor. Sömürgeci Türk devleti, halkımızı korkutmaya, sindirmeye çalışıyor. Bir türlü varlığını kabul etmek istemediği halkımızı ve ülkemizi tarihten silmek istiyor. Ülkemizin bu parçasında, en küçük bir kıpırdanışın üzerine Amerika armalı ve Kürt kökenli insan gücü ile gitmek istiyor. Ve halkımız bunu kabul etmek istemiyor. Ve istemeyecektir de. Fakat şu bir gerçek ki, 12 Eylül ortamında, olaylar halkımıza tekrar bir isyanın bastırılışı imiş gibi gösterilip, ordunun boşuna gelmediğini ve bu "sorunu" çözmeden de gitmeyeceğini halkımıza

dayatmaya çalıştılar. Fakat bu uzun sürmedi, halkımız şu gerçeği gördü ve kavradı ki, bu sorun "bölücü ve eşkiya" sorunu değil. Evet, bizi, bu "bölücü eşkiyaya" karşı silahlandırdı, yetim yavru misali geri kalmış doğuyu kaldırmaya çalıştı. Fakat, bölücü eşkiyanın silahı susmadıkça, o, daha ağır "hizmetlere" girişti, bizi bize karşı silahlandırdı. Belki, halkımız, "bu silahları niçin aldınız?" diyecek. Evet, almaya mecburduk. Fakat kullanmaya mecbur değildik. Haklı bir davanın kahramanlarına karşı kurşun sıkacak cesaretim yoktu ve beni de "bölücü eşkiya" olarak saydı. Ben ise, "bölücü eşkiya" cesaretinde değildim. Ve bu gün de burada bulunuyorum. Daha fazla olan bitenleri yazmaya gerek yok sanırım. Halkımızla düşman arasındaki savaşımı bizler bu bol olanaklı alanda daha iyi görüyor, duyuyor ve yorumluyoruz. Böyle bir olanak ülkede yok. Ama, düşman ne kadar gizlerse gizlesin, halkımız kurşun seslerinde, he saplaşmayı ve düşmanın "yenilmez ordusunu" canlı olarak yaşıyor. Devletin tüm yayın ve basını ülkede kara bir çarşafı saklanıyor. Avrupa'da ise, "bakın bir daha yok edersek bir daha dirilemezsiniz" korkusu verilerek ülke dışında bulunan bazılarımızın yüreğine korku salınmaya çalışılıyor. Elbette ki bu sömürgeciliğin bir oyunudur. Evet, biz Türk

devletine isyan edemeyiz, neden bizi bu kadar abartıyorsun diyemeyiz. Direnen halkımıza niçin teslimiyetçidir diyorsun diyemeyiz. Bunlar, batan gemisini kurtarmak için kaptan olarak onun görevidir. Ama, halkımızın haklı davasını biçimlendirmek, onun-bunun görevi değildir. Bu davayı ancak onun için savaşan, onun uğruna kan dökenler biçimlendirirler. Ben ülkem adına gurur duyuyorum. Hiçbir zaman da pişman olmadım. "Davamız, haklı bir davadır,, diyen insanlara sömürgeciler elbette daha başka bir isim veremez. Evet, daha çok zahmet, daha çok fedakarlık, daha çok direniş ülkemizin sömürgecilere mezar olmasını sağlayacaktır. Ben burada, Kurdistan Press'in yalnız ülke dışındakilere da olsa (dilerim, yakın zamanda ülkemize de girer) vermiş olduğu bu olanaktan ötürü teşekkürlerimi iletir, adına layık, ilkelerine layık bir yayın hayatı sürdürmesini dilerim. Ülkemizin dört parçasında tutuşan kıvılcımın güçlenmesi ve halkımızın bu savaşta direniş buyruğu altında tüm teslimiyet çığıklarını kahretmesi hızlanacaktır. Kurdistan Press çalışanlarına, Kurdistan Press'in sayfalarında kendi emekleri ile kendi gerçek dostlukları ile yazan, kafa yoran herkese başarılar dilerim..

Fransa 10.12.1986

MERWAN

PİROZİ

Bi Rojname Kurdistan Press em pir dilşa bûn, ez wa hevalan, xebatkarên rojname pîrozî dikim.

Daxwaziya min ewe ku Kurdistan Press dom bike.

Heta hejmarê 7. kete destê min. Kurdistan Press bi zîmaneki rind û baş hatiye nivîsandin, ez hêvîdarim ku hemû Kurd vê Rojname bigrin û bidin jiyandin.

Ez ji we re gelek spasîyên xwe dikim û li kar û barê wera serfirazî û serketinê dixwazim.

Ali BARAN
B.R.D

DERSİMÊ JI BÎR MEKE!

Sal 1938 ji Dersîmê xwîn dibarî
Wekê çem û kanî, xwîn dikêfî li zarokan li kalikan
Erda Dersîmê bû weke tirêje sor
Di bin top û mitralyozên lêşgerê Tirkan de.

Nav şereda Pîrekê digot;
"Lo lo bi qîrîrinê hun nikanin bînin koka me
Ez dizanim ku Zarokan digrim ji Hirçên hov
Dîsa naylim xelas bê koka me kurdan,
Emê her serî rakin li hember we dijîmanî"
Kûr bû, pir kûr bû ava Muzûr, laç û Zîlan

Bilind bû, pir bilind bû çiyayê Muzur, Agir û Heyderan
Zarokên meyê nav paçan
Kalikên meyê por pelax
Nav xwînê de gevîziyan, keliyan, keliyan, keliyan
Jinên xwe darxistî danin xwar
Ketin paşîla meyitan
Destên çavsoran de jin naliyan, naliyan, naliyan
Dayik sebê zarokên xwe,
Zarok sebê dayikên xwe,
Weke bakan îstêr li çavan giriyan, giriyan, giriyan
Talan kirin gundiye me,
Wêran kirin wan mala me,
Agir berdan wan canê me weranin, weranin, weranin
Biran serên hev jêkirin,
Dilê dijîmin şakirin,
Perçe, perçe bûn em li hev xizanin, xizanin, xizanin
Rabin Xortîno rabin piyan
Li erdê meylin heyfa Kurdan
Biqewtînin ji erdê xwe em dijîminan, dijîminan, dijîminan
Bira Dersîmê ji bîr meke!
Bo serxwebûnê şer bike!

Ji Kurdistan Press re

*Silavên şoreşgerî...
Hêvîdarim ku, ber bi pêşxistinê herin û hemî ji bo Kurd û Kurdistanê.
îdî her bijîn û sipas*

Birê we
Babê Mixal - Ūşelîm

Bê Welatim, bê Newrozim, bê Dayikim

A— Min welatek hebû
min paytextek hebû
min hevaleyê hebû
min sorgulek hebû
bi navê Mehabad
can û dilê welat
ay Mehabad!
ev çi li te hat?

B— Newroza me...
aşî ji bo Kurdistan,
serkeftin û serbestî
ji bo yaran,
neman û mirin
bo sitemkaran

C— Dayê! Dilana min î
strana min î
rêka Kurdistanê min î
dayê ji bo aşîya jînê
mijûl im bo evîne
ser rêka Mem û Zînê.

Bi navê "Roja Kurdistanê"

Ji "Kurdistan Press" re
Silav û pîrozbayî ji bajar û gundê Kurd
li Israîlê bo pêşmergê hêja...
Mizgînîyeka mezin gehîşte me ku hun
bûne êk û em pê gelek şad bûn û wê bi
rêka serxwesûnê dijîmêrî û hîvîya me
ew e Kurdê Ewropayê ji bibine êk û hemî
ji bo rizgarkirina welatê bab û bapîran.

Bijî rêka xanîyê nemir!
Bijî Kurd û Kurdistan!

Babê Galidê
Israîl

KURDISTAN PRESS'E ABONE OL • ABONE BUL • OKU • OKUT

GORAN
(1904/5 — 1962)

Le pêş hemû şitêka çunkî kurd im
çolekey nawhezaran dawî wurd im,

balî firîn, denûkî hawar kirdin
ziyatir çeqom nizîk exa le gerdin.

GORAN

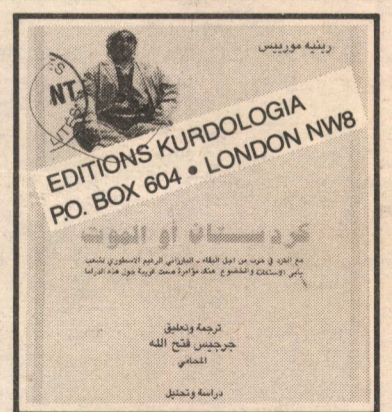
Târar och konst
Firmêsk û huner

Pirtûka helbestên
helbestvanê bi nav
û deng GORAN
bi zîmanên kurdî
û swedî weşîya.

Mîrov dikare wê pirtûkê
ji navnişana jêrîn
bixwaze:

Azad Förlag
c/o Shakely
Box 615
19126, Sollentuna • Sweden

KURDISTAN PRESS

Kurdisk Tidning
Utkommer Varannan Vecka

28 Januari • Berfbarînapaşî □ Onsdag • Çarşem 1987

Chefredaktör och Ansvarig utgivare
Orhan KOTAN, 08 - 29 50 56
Redaktion sekreterare
Çetin Çeko, 08 - 29 83 32
Tekniskt Sekreterare
S. Serdar, 08 - 98 47 43
Administration - Prenumeration
B. Azat, 08 - 29 83 32

Postadress ; Box 7080, 172 07 Sundbyberg
Besökadress ; Örsvängen 6C (Hallonbergen)
Tlf ; 08 - 29 83 32
Tlx ; 131 42 ANK S
Bankgiro ; 343 - 5559
Postgiro ; 2 65 33 - 0

Tryckeri , Idrottsbladet Södertälje

SİLAHLANIN!

Türkiye'nin yıllardır süren Körfez savaşı karşısındaki pragmatik tutumu, Kürt problemi etrafında dönüp duran santajları ve tüccar ilişkileri, Homeyni İran'ından beklenen tehdidin gelmesini engellemeyemedi. Muhafazakar başbakanın taktikleri de etkisini yitirdi. Ve Atatürk'ün şeytan olarak ilanından sonra, İran İslam Cumhuriyeti'nin Sesi Radyosu, Türkiye Müslümanlarını cihada çağırdı.

Türkiye'de tirmanış gösteren "irtica" tartışmaları, "başörtüsü"ne devlet müdahalesi düzeyine çıkarken, milyonluk islam potansiyeli de siyasal bir olgu olarak maddileşti.

Söz konusu radyo, yayınında, BBC'den alınan bir haberi yorumlayarak yaptığı türkçe yayında şu ifadeler yer verdi:

"Üsküdar Yeni Cami'deki bir imam efendi, cuma hutbesi için minbere çıktığında elinde Kur'an ve Türkiye Anayasası vardı. Bunları Müslümanlara göstererek, 'Ben bunlardan hangisine uygun konuşursam, diğerine göre suç işlemiş olacağım. Kur'an'a göre konuşursam Anayasa'ya aykırı olacak, Anayasa'ya göre konuşursam Kur'an'a aykırı olacak.' demiş. İmam, bu konuşmasının cemaate veda mahiyetinde bir konuşma sayılması lazım geldiğini, bunları söylediği için işine son verileceğini ifade etmiştir.

Radyo yayınında ayrıca: "Müslümanlar artık zincirlerinden başka kaybedecekleri bir şeyleri olmadığını anlamış bulunuyorlar ve en büyük silah olan iman uğrunda, her tehlikeyi göze alarak mücadeleye atılmak, ölümü kabullenmek, silahını kuşanmak vaktinin geldiğini yeniden idrak ediyorlar." ifadelerine yer verildi.

Başbakan Özal'ın, Dışişleri Müsteşarlığına yeni atanan N.Kandemir'i, gelişen olayların bir uzantısı olarak aniden Tahran'a göndermesi ise, değişik yorumlara neden oldu. Yüksek düzeyde bir devlet görevlisinin, protokol kurallarına aykırı olarak Tahran'a gönderilmesi eleştirilirken, konunun "irtica" tartışmalarından çok, İran'ın son saldırıları ile ilgili "bilgi toplama" amacına yönelik olduğu belirtildi.

Ancak olaylar, Türk yetkililerinin beklemediği biçimde gelişti. N.Kandemir, İran'da oldukça soğuk karşılandı. Başbakan Musevi, N.Kandemir'e "İlişkilerin gelişmesinde en önemli rolü islami değerlere verilen saygının oynayacağını" belirtti.

Konu, Türk gazetelerinde manşet olmaya devam ederken, örneğin Milliyet gazetesi 14 Ocak tarihli nüshasındaki başyazıda, İran yöneticilerinin münaşebetsiz davranışlar içinde olduğunu vurgulaya-

rak "ama, her sabrın bir taşma noktası vardır" diye yazdı.

Bu arada, Evren'in İran'ı ziyaretinin ertelenebileceği de belirtildi.

Adana'da bir konuşma yapan Evren ise, İmam-hatip talebelerine işaret ederek şöyle dedi:

"Adı üstünde işte İmam-Hatip. Onlardan İmam-hatip olur, asker değil. Nasıl ki meslek liselerinde yetişen tornacıdan, sağlık memuru olmaz ise, imam-hatip liselerinden yetişenlerden de asker olmaz."

Bu karışıklık içinde, İran ordusu Basra'ya girenken, Türkiye'nin Irak'a 4 milyon dolarlık yumurta ihraç ettiği açıklandı.

Ayrıca milli ajan Kamuran İnan, durumu çok tehlikeli gördüğü için, açıklama yapma ihtiyacı içine girdi ve Hürriyet gazetesinden Mithat Sirmen'e verdiği bir mesajda "Irak'taki 1.5 milyon sünni(!) Türkün unutulmaması"nı istedi. İnan özetle şöyle dedi: "Bu durumda, Türkiye yönünden güvenlik dengesi ile beraber ekonomimizin can damarı olan Kerkük petrol boru hattı, buna yapılan yatırımlar ve ayrıca Kerkük-Musul bölgesindeki 1.5 milyon Sünni Türk'ün akabeti hatıra gelmektedir." (...) "İran'a Türk milli menfaatleri sınır ve mesajının, ciddi bir şekilde bildirilmesi zamanı gelmiştir. Son zamanlarda bir İsrail-Suriye savaşından sık söz edilmektedir. Böyle bir ihtimalde yangın daha da genişleyecek ve Amerika'nın bir ucundan meseleye karışması şartları doğabilecektir. Bu gibi bölge savaşlarının sıçrama tehlikesi büyüktür. Bu itibarla, Ortadoğu'nun ciddi gelişmelere sahne olduğu bir sırada bütün sorumlu siyasi kadroların ve kamuoyunu oluşturan çevrelerin daha ziyade bu gelişmeler üzerinde durması gerekir düşüncesindeyim. Aksi halde, bugün küçük belirtilerinden yakındığımız bazı gelişmeler ve dış uzantılar, yarın çok daha büyük ve tehlikeli boyutlara varabilir."

28 Ocak

□ "Toplum yasalara değil, yasalar topluma dayanmalıdır" diyordu Marks.

Topluma dayanmayan yasaların ve yasakların, toplum tarafından şu ya da bu biçimde tarihin çöp sepetine atıldığı yaşadığımız günlerin somut gerçeklerindedir.

Türkiye Cumhuriyeti süngü zoruyla, dipçik ve kasatura ile, zindanla, zulümla varlığını sürdürüyor. Cumhuriyetin tecavüz ettiği en somut gerçeklik ise, toplumun inançları ve değerleridir. İnançlar ve değerlere tecavüz ederek hakimiyetini sürdüren devlet bu gün bu tecavüzün faturasını ödeme durumuyla karşı karşıya gelmiş bulunuyor. İngiliz emperyalizminin çıkarlarına peşkeş çekilen halifelik kurumunun feshinden sonra, islami inanç ve değerler üzerinde sürdürülen cebir ve şiddet, resmen dini islam olan bir devlette ne ifade ediyordu? Kaldı ki bu cebir ve şiddet, her zaman geri tepti. Devlet, topluma uzlaştı. Örneğin, MSP'nin ünlü Konya mitingi, 12 Eylül darbesinin en önemli gerekçesi sayılıyordu. Oysa, diktatör Evren, alanlarda durmadan ayetler ve hadisler okuma ihtiyacı duydu. Mustafa Kemal da bu taktikleri uygulamıştı. Ama, taktikler toplumsal muhalefetin sokaklara taşmasını engellemeyemedi.

Kemalizm, -ki nesnel olarak halk düşmanı bir diktatörlüğün ideolojisidir- süreç içinde öylesine katı bir değerler sistemi oluşturdu ki, toplumu değiştirmek isteyen güçler, eylemlerinin teorisini yapamadılar. Kemalizmin kör savunucuları durumunda kaldılar. Bu gün de yapma durumunda değillerdir. Kemalizmi infilak ettirmeden yapamazlar da.

Arada kalan yıllar boyunca, islami potansiyel, devlet egemenliğinin stratejik düşmanlarına karşı koçbaşı olarak kullanıldı. Altmışlı yılların sonunda toplumcu güçlerle, is-

lami güçler -etrafını polislin kuşattığı alanlarda- birbirleriyle boğazlaştılar.

12 Mart müdahalesinden sonra Türkiye'de içine girilen kaosun, bir ucundan ise Maraş'ta olduğu gibi dehşet verici katliamlar çıktı.

Bu gün islami potansiyel, gerçek hedefine yönelmiş bulunuyor. Yani devlete.. O bölünmez, parçalanmaz sanılan devlete.. İslami hareket, devletin anayasasının karşısına, Kur'an'ı koydu. Bu açık bir savaş ilanidir. Birinden biri diğerini yok edecek.

İslami hareketin devlete yönelmesi, mantıksal bir sonuçtur. Din, devleti karşısına alacaktı. Aldı. Başörtüsü, dinsel tavrın, politikada maddileşmesinden başka bir şey değil. Kafaları asker postalları ile ezelmek mümkün, ama inançları! Milyonlarca insan, hançerlenen inançlarını şu yada bu biçimde ortaya koyacaklardı elbette. Koydular.

Ve girilen yoldan geri dönüş de yoktur.

Açıtır ki, Türk militarizmi, türban karşısında silahsızdır! Militarizmin, silahsız kaldığını göreceğiz. Diyarbakır zindanlarında din uğruna, allah uğruna insanları imha edebilirsin, ama, din uğruna, allah uğruna başörtüsünü açtıramazsın. Militarizmin düşeceği kanalizasyonu hep beraber göreceğiz.

Bir şeyi daha göreceğiz: Türkiye'de sol dediğimiz, ilerici, devrimci dediğimiz kesimin temeli olmayan bir yapı üzerinde durduğunu; Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini yok sayarak, politik güçleri küçümseyip karalayarak bir adım yol alınmadığını, alınamayacağını göreceğiz. Ve şimdi bu kesim, türban ile militarizm arasında ortaya çıkan kanlı ve tarihsel hesaplaşmanın da teorisini yapmayacaktır, Yapamayacaktır. Yaparsa, demokrasi mücadelesi provake olur! Teorisini yapamayacakları için, pratiğini de yapamayacaklar.

Yapamazlar da

Bir şey daha: Türbanlı toplumsal muhalefet, anti-kürdizm yapmayacak. O hedefini seçmiş bulunuyor: Tepeden tırnağa kan ve sefaletle bulanmış militarist Türk devleti.

28 B.paşî

□ Marks dibêje "Divê qanûn bi civat ve girêdayî be, ne ku civat bi qanûnan ve".

Rastiye berbiçav îro nişan didin, ku qanûn û qedexê ku bi civat ve ne girêdayîn in, ji alî civatê ve ji çopê dîrokê re tîn avêtin.

Komara Tirkiye, bi zora darê ve, bi zindan û tada ve hebûna xwe didomîne. Rastiye herî berbiçav, ku Komar tecawiz dike, bawerî û qîmetên civatên in. Dewlet, ku serdestiya xwe li ser vê bingehê didomîne, îro di rewşa hesabdayînê ve tecawizê de diji.

Piştê lehişandina nîzama Xalîfetî, ku ji bo memfatên împeryalizma îngîlîzî dihat pêşkêşkirin; ew tada û zor, ku li ser bawerî û qîmetên îslamî çêbûn, gelo di dewletekê de, ku îslam ola resmî bû, mana wê çî bû? Bi ser ku ew tada û zor di her wextî de berbipaş vegeriya bû. Dewlet bi civatê ve li hev hat. Wek, sebebê herî girîng ji bo derxistina 12 Îlonê, meşê bi nav û deng ya MSP yê li Konya dihat nişandan. Lê Evren bi xwe pêwîst dît, ku di civinê xwe de ayet û hedîsan bixwîne. Mistefa Kemal jî van teqîkan bi kar anîbû. Lê belê, wan teqîkan nikaribûn pêşiya mixalefeta civakî bigrin.

Kemalizm, ku di mana xwe de îdolojîya diktatoriya dijminên gel e, di nav pêvajokê de sistemek wisa hişk ya ji bo qîmetan xiste jiyane, ku hêzên ji bo guharandina civatê êdî nikaribûn teoriya kiryarên xwe bikin. Ew, îro jî ne di vê rewşê de ne. Berî ku Kemalizm biteqê, nikarin bigihin vê rewşê jî.

Potensiyala îslamî di salên navberê de li hember dijminên stratejik yê dewletê wek maşê dihat bikaranîn. Di dawîya salên 60 î de hêzên civakî û hêzên îslamî -di meydanên, ku ji alî polês ve hatibûn girtin- bi hev ketin.

Piştî midaxele ya 12 ê Adarê tevlihevbûnek kûr, ku li Tirkiyê hate holê, qetlîamên hov ya wek Mersêşê re jî bingeh çêkir.

Potansiyala îslamî îro berê xwe daye bi armanca xwe ya rastî. Ango ber bi dewletê. Ew dewlet, ku perçebûn û parkirina we ne mimkin bû.. Teverga îslamî li hember qanûna dewletê Kurana danî. Ev, daxuyaniya şerêki ya vekiriye. Yek ji yekê wê bê windakirin.

Gelek mantiqî ye, ku teverga îslamî berê xwe daye dewletê. Divê ku ol dewletê bigre hember xwe. Girt ji. Paça serî (tirban) tewra olî ye, ku di politîqayê de ketiye jiyane. Perçiqandina serî bi şekalên leşkerî ve hêsane, lê perçiqandina bawerî.. Bê guman bû, ku bi milyon insan baweriyên xwe yê birindarkirî de bi anîna holê. Anîn ji... Û ji vê vege-randin ji tune ye.

Vekiriye, ku mîlîtarîzma Tirk li hember ol bê çek e!? Emê bibîn, mîlîtarîzm çawa bê çek dimîne. Tu dikarî di zandanê Diyarbakirê de insanan ji bo ol û xudê winda bikî, lê ji bo ol û xudê nikarî paça seriyan vekî! Kortikek, ku mîlîtarîzm dê bikeve nav, em dê bi hev re bibînin.

Tiştêk din jî em dê bibîn: Kesên, ku em çep, pêşverû û şoresger dibêjin, çawa li ser bingehêk vala radiwestin; em dê bibîn bi redkirina têkoşîna ya ji bo azadî û serbixwebûna gelê Kurd û piçûk kirin û rêşkirina hêzên politîk, tu gavên pêş nayên avêtin. Em dê bibîn, ku ew kes li Tirkiyê nikarin îdolojî çêkin, politîqa bikin. Û niha ew kes nikarin teoriya şerê bi xwîn di navbera ol û mîlîtarîzm de, ku dîrokî ye, jî bikin. Ku bikin, ew dê têkoşîna demokrasîyê provake bikin! Ji bo ku nikarin teoriya we bikin, pratîkên wê jî nikarin.

Tiştêk din jî: Mixalefetên olî de anti-Kurdayatî neke.

Ew, hedefa xwe zelal kirîye: Dewleta Mîlîtarîst ya Tirk, ku ji serî heta binî bi xwînê ve li ser piya radiweste.

Baskına 200 polis katıldı

Polis merkezinde demir çember

Sabah erkenden tutuklandılar

Holmer'in son şansı

Quo Vadis Holmer ?

□ 20 Ocak günü Stockholm Emniyet Müdürlüğünde alışılmıştın dışında yoğun bir faaliyet vardı. Amerikan polis filmlerine tamıtamina uygun bir senaryo sahneleniyordu. Çelik yelekli özel timler harekete hazır bekliyor, bütün emniyet binası çok sıkı bir güvenlik altında tutuluyordu. Telsizler çalışıyor yüzlerce polis otosu tam teçhizatlı polislerle hazır bekletiliyordu.

Anlaşıldığı karadıyla, Stockholm Polis Örgütü çok ciddi bir baskına hazırlanmıştı. Hazırlıklara bakılırsa, bu baskın örneğin, otomatik silahlarla korunan bir Mafya kargahına karşı yapılabilirdi. Ya da çok iyi korunan uluslararası bir terör örgütünün merkezine karşı. Ama, bu tür baskınlar Stockholm'ün alışılmış ilişkileri içinde değildi. Basında şimdiye kadar benzeri bir operasyon görülmemişti. Öyleyse ne oluyordu?

Akşam gazeteleri Stockholm Polisinin bu müthiş operasyonunu sürmüşler verdiler. Aftonbladet ve Expressen gazeteleri hemen hemen gazetenin yarısını operasyon haberine ayırmışlardı. Buna göre, operasyon, PKK sempatanlarına karşı yapılmıştı.

Bunların büyük bir bölümü, defalarca gözaltına alınıp bırakılmış, bütün ilişkileri denetim altında olan, telefonları dinlenen, pasaportlarında "Terörist" damgası bulunan ve oturdukları belediye sınırlarını terketme hakkı olmayan kimselerdi. Dolayısıyla polisin tavrı oldukça şaşırtıcı idi. Çünkü, operasyona 200 civarında çelik yelekli polis katılmış olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştı. Oysa, sözkonusu kişiler her zaman evlerinden alınıp götürülebilecek kimselerdi. Evleri defalarca aranmıştı. Bu ölçüde bir operasyon ancak komik bir polisiye film için düşünülebilirdi.

Dahası, operasyon, 1985'te işlenen bir cinayet ile ilgili gösteriliyordu. PKK eski Merkez Komitesi üyesi Çetin Güngör'ün (Semir) öldürülmesine karıştıkları iddiasıyla 20 kişi yeniden sorguya alınacaktı. Alındı da. Ama, basına, operasyon Palme cinayeti ile ilgili imiş gibi sunuldu. Nitekim, 3 gün boyunca İsveç basınında manşetlerden inmeyen bu operasyon, özellikle "Palme cinayeti ile ilgili 3 kişi yakalandı" gibi açık cümlelerle verildi. Oysa bu üç kişinin, Çetin Güngör'ün cinayeti ile ilgili olarak tutuklanışlardı.

Sabah 07'de başlayan operasyon büyük bir gürültü ile tamamlandıktan sonra, öğleden önce Emniyet Müdürü Hans HOLMER ve Palme cinayetini soruşturmakla görevli savcı Claes ZEIME bir basın toplantısı düzenlediler. Basın toplantısı da büyük bir gürültü ile sunuldu. Yüzlerce gazeteci nihayet bir sonuç alındı umuduyula, ba-

sın toplantısının yapılacağı binanın önünde uzun kuyruklar oluşturdular. Ve çok ciddi bir aramadan geçirildiler. Ama, nasıl operasyon, niteliğine uygun düşmeyen bir gürültü ve abartma içinde sürdürülmüş ise, basın toplantısı da onca ciddi tedbire, arama-taramalara rağmen düpedüz fiyaskoydu. Ortada ne bir delil ve ne de bir belge vardı. Emniyet müdürü Hans Holmer'in fantazilerinin yeni bir sunuluşu idi. Hans Holmer gene varsayımlardan hareket ediyordu. Öte yandan alınan bunca emniyet tedbirinin de akla uygun bir açıklaması yoktu. Anlaşıldığı kadarıyla, Emniyet Müdürü Hans Holmer -ki özel fedailer tarafından çok büyük bir dikkatle korunuyor- izini sürdüğü PKK tarafından vurulacağından korkuyordu. Ya da PKK'yi av olarak öne çıkarıyordu, fakat esas gizli ve güçlü elleri açıklayamıyordu. Şafakla evleri sarılıp, apar-topar emniyete götürülen 20 kişi ilk sorgularından sonra serbest bırakılıyor ve basın soruyordu: ne oluyor? Ne yapılmak isteniyor? Sorular cevapsız kalıyor, politikacılar ve avukatlar sert eleştiriler yapıyorlar; TV geniş haberler veriyor ve Kürtler gene İsveç halkının vıjdanında mahkum edilmek isteniyordu.

Polisin eylemi dünya basınında da alay konusu olmuştu. Le Monde, Liberation gibi gazeteler polisin son eyleminin de "fiyasko" ile sonuçlandığını yazıyorlardı. Ama, deşilmesi gereken yara, tartışılması gereken sorun gene gözlerden uzak tutuluyordu. PKK İsveç'te iki cinayetten sorum-

luydu. Biri Avrupa örgütlenmesini yapan Enver Ata, Uppsala'da cadde ortasında vurulmuştu. Diğer PKK'nin kurucularından Çetin Güngör (Semir) PPKK'nin parti gecesinde kadınlar ve çocukların bulunduğu kapalı bir salonda kurşunlanmıştı.

Her iki cinayette de katil suç üstü yakalanmış, polis, bu cinayetleri izlerken suç ortağı niteliğinde saptadığı 8 kişiyi de terörist ilan edip, mahkum ettirmişti. Bunların sınır dışı edilme kararı ise, Türkiye'de ağır cezalara çarptırılıp, işkence görecekları iddiasıyla, buldukları belediyelerde mecburi ikamete çevrilmişti.

Palme cinayetinden bir süre önce, bu kişilerle ilgili Avrupa'da PKK adına İsveç elçiliklerini işgal eylemleri yapıldı. PKK'nin sözcüsü durumunda bulunan Hüseyin Yıldırım da -ki sorumsuz beyanları ile polisi kaşırtıcı bir rol üstlendi- İsveç'i düşman ilan edeceklerini ve İsveç'e karşı eylemler düzenleyeceklerini belirledi. Ardından Palme öldürüldü. Kış eğlencelerinin yapıldığı bir tatil bölgesinde bulunan Hans Holmer, acele göreve çağrıldı. Hans Holmer iddiaya göre, Stockholm'a gelirken, yolda "bu cinayeti işlese işlese PKK işler" düşüncesine saplandı. O gün bu gündür sonucundan %95 emin olduğu bu izi sürüyor. Son operasyon Hans Holmer'in üçüncü operasyonu ve ilk ikisi gibi sonuçsuz kaldı. İsveç basını, Holmer'in operasyonlarını hovardaca kullandı. Her operasyon sayfalar dolusu ıvır-zıvır haber ve resimlerle verildi.

Sonuç olarak belirtilmesi gereken şudur: Stockholm Emniyet Müdürü Hans Holmer bir

Devamı 15. sayfada

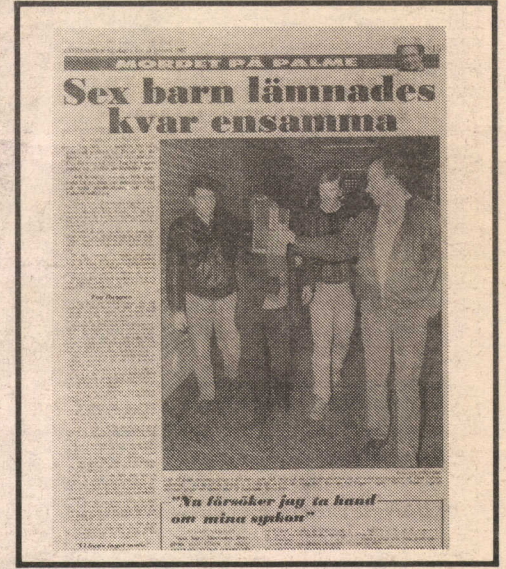
Sil yeni baştan PKK izini sür

Holmer son Şansını kullandı

Solo sanatçısı gibi bitirdiler

Arkada 6 çocuk yalnız kaldılar

Sabah tutuklandılar

Akşam bırakıldılar

Politikacılardan eleştiri

Basına psikolojik baskı

Mudirê polêsê
Stockholmê

Holmer û riya xwe?

□ Di roja 20.1.1987 an de, li navendiya polîsê Stockholmê rewşeke awarteyî hebû. Her tişt mîna di ew filmên Amerîkanî û li gor senariyoya wan hatibû amadekirin. Polîsên xwedî yê-legên ji pola amade bûn, ku dest bi operasyonên xwe bikin. Li gêla dinê jî, bînayên emniyetê ji hêla tîmên polîsên gelekî asê dihat kontrolokirin. Bêtel dixebitîn, bi sedan otomobîlên polîsên hatibûn amadekirin.

Li gor dixwiya, ku Polîsê Stockholmê xwe ji bo êrişekî gelekî cidî amade kiribû. Li gor ew hemû amadebûn û karê wan, mirov digot qey ew dê neha êrişê ser baregehên Mafia bikin. Yan jî ew êrişê wan, dê li ser navendiya rêxistineke terorîst a navnatewîyî bibûya. Ev babet êriş, li gor pêwendiyên li Stockholmê tişteke xerîb bû. Di dezgeyê Rageyandina Giştî de, heta neha tişteki wisa çênebûbû. Ev çî bû ku dibû wê gavê?

Rojnameyên ber êvarê ew êriş û operasyonê Polîsê Stockholmê, bi sernivîsên gewre

dan. Rojnameyên Aftonbladet û Expressen hema hema nivê rojnameyên xwe ji bo yekê veqetandibûn. Li gor wan, ew operasyon li dijî Sempatîzanên PKK ê hatibû kirin. Beşekî mezin ji wan mirovan, gelek caran ji hêla polîs ve hatine girtin û di belediyên xwe de hatine hepiskirin û li ser pasaportên wan mora "terorîst" hatiye lêdan û telefonên wan hatiye-tê guhdarkirin û hemû pêwendiyên wan tê kontrolokirin. Li ser vê yekê tewra Polîs gelekî ecêb bû. Ji ber ku li dor 200 polîs beşdarê operasyonê bûbûn û hemû xwedan yêlegên pola bûn û tedbirên awarteyî hatibû girtin Lê di rastiye de mirov dikaribû wan mirovan gelekî bi hêsanî ji malên wan bigirtaya û derxistaya û bibira. Malên wan gelekî caran hatibûn sekirin û kontrolokirin. Li ser vê yekê ew operasyonê di wê pîvanê de, bibûya li filmên polîsiye yê komîk de dibû.

Vêca yê dinê ew e, ku ew operasyon bi bûyera kuştinekî di sala 1985 an de çêbûbû, dihat girêdan. Bi têkilbûna kuştina ew mirovê bi navê Çetin Güngör, dê 20 mirov ji nû ve bihataya ber pirsîyarkirinê. Ew ketin ber pirsîyarkirinê. Lê belê ew di rojnameyan de mîna li ser kuştina Palme hat pêşkêşkirin. Di dawîya 3 rojan de ew sernivîsên rojnameyan weha zivîrî: "Ji bo pirsîyarkirina kuştina Palme 3 kes hatin girtin"

Ev Operasyon, di serê sibehê de, saet 07 an de destpêkir. Piştî operasyonê şefê Polîs

Hans HOLMER û Dadgir Cleas ZEIME, ji bo rojnamevanan civînekî saz kirin ku vê derheqê de agahdariyê bidin. Ev civîn bi gelemşeyî mezin hat pêşkêşkirin. Bi sedan rojnamevanan bi hêviya bihîstina encamê, li ber xaniyê civîne dorê dirêj pêkânin û gelekî cidî jî hatin kontrolokirin. Lê-belê, çawa ew operasyon bi ew gelemşeyî ya qels ve hat ajotin, herwisa jî ew civîn pêkhat û li hember ew hemû operasyon û kirînan wan ew tişt jî fiyasko bû. Li naverastê ne delîl û ne jî belgeyek hebû. Ev pêşkêşkirina ji fantazyên Hans Holmer bû. Dîsa Hans Holmer jî faraziyên xwe destpêkiribû. Lê hêla dinê jî, tu beyankirineke mantiqî ya ew hemû tedbir û parastinê tunebû. Wisa dixuya ku ew Hans Holmerê ku di şopa PKK yê de, ji hêla PKK, ji kuştina xwe ditirsiya. Yan jî PKK yê mîna armanc û hedef deranîbû der, lê ew destên hêz û hebûnên veşartî dernedanî.

Bi berbangê re, ew 20 kesên ku mal û warên wan çarmedargirtî û hilweşandî, tîn girtin û tîn anîn ber polîs û paşê jî tîn serbest hiştin. Li ser vê yekê rojname û rojnamevanan dipirsin: Ev çî dibe? Ev çî ye ku tî xwastin ku bê kirin? Ev pirs bê bersiv dimînin. Polîtîkzan û Parêzer rexneyên asê dikin; TV, di vî warê de deng û behsên berfirêh dide û tî xwastin ku Kurd, li ber vîjdana gelê Swêd bê mehkûmkirin.

Ev kirina polîs di dezgeyê rageyandina

giştîya derve de bûbû behsa henek û yariyan li ser Polîsê Swêd. Rojnameyên mîna Le Monde û Liberation vê kirîne mîna fiyaskoyekî dinivîsin. Lê dîsa ew birîna ku diviya der bibûya û ew pîrsa ku diviya bihataya gotûbêj kirîne, ji ber çavan li dîr de, dihat girtin.

PKK jî ber, du heb kuştinan dihat berpirsiyargirtin. Ya yekemîn Enver Ata, yê ku bi rêxistin kirina PKK yê ya li Awrûpayê mijûlbû, ku ew li Uppsala yê di nava bajêr de hat kuştin. Kuştina dinê jî, kuştina Çetin Güngör ê ku yek ji damezirevanan PKK yê bû, ku ew di şevêkî PPKK yê de, di salonekî jî jin û zarokan dagirtî de hatibû gulebarankirin.

Di herdu kuştinan de jî, kujdar li ser sîcê xwe hat girtin. Li ser tîkilbûna van kuştinan polîs, 8 kesan terorîst beyankir û cezakar. Ew biryara ji Swêd derxistinê jî, ji ber ku li Tirkîyê bi şîkence û lêdan û cezayên giran bihatana mehkûmkirin, ew biryar ji hêla hikûmeta Swêd nehat pêkânin û wan di komunên xwe de hepiskirin.

Berî kuştina Palme, derheqê van mirovan de hin balyozxaneyên Swêd yên li Awrûpayê hat dagîrkirin. Di rewşa berpirsiyarê PKK yê, ya agahdariyê de, Hüseyin Yıldırım bi beyanatên xwe yên bêberpirsiyar ku mîna 'ger Swêd û Polîsê Swêd, ger ji tewra xwe ya li hember PKK yê derbaz nebin, dê Swêd dijminê bîlankirin û li hember Swêdê, em dê çalakiyan saz bikin' got û li dû vê yekê jî Palme hat kuştin.

Dûmahîk di rûpelê 15 an de

Savcı Zaim: Cinayet hakkında hiçbir şey bilmiyoruz

Dev baskında belge bulunmadı

EXPRESSEN, foto, Carl Johan Erikson

Polisin kaos cevapları boğdu

□ Dünya Sosyologlar Federasyonu Kenan Evren'e Yazdığı mektupta Beşikçi'nin serbest bırakılmasını istedi

Kampanyaya Af Örgütü de katılıyor

Osnabrück • ANK

□ Bir süre önce D. KOMAL-Duisburg ve Kürdistan Kültür Merkezi-Osnabrück tarafından başlatılan, Osnabrück Üniversitesi "Colloquium Dritte Welt" (Üçüncü Dünya Bilimsel Araştırma Kurulu) tarafından aktif olarak desteklenen "Freiheit für İsmail Beşikçi und Recep Maraşlı" (İsmail Beşikçi ve Recep Maraşlı'ya özgürlük kampanyası), Avrupa bilim çevreleri tarafından aktif olarak destekleniyor.

Bir yandan Türk hükümetinin uzun bir dönemdir başlattığı "demokrasiye dönüş" tartışması, öte yandan, Türk devletinin Kürdistan Politikası, Türkiye'de hapisanelerin hala sol politik tutuklularla dolu olması, işkence ve Türkiye'nin Orta-Doğu politikası Avrupa'da sık sık tartışılan konular... İ. Beşikçi ve R. Maraşlı'ya özgürlük kampanyası tartışma halinde iken, Avrupa bilim çevresinin ve Avrupalı demokrat kitlenin bir mektuptan dolayı 10 yıl hapis cezasına çarptırılan Türk sosyologu İsmail Beşikçi ve 36.5 yıl hapis cezasına çarptırılan Komal yayınevi redaktörü Recep Maraşlı'nın durumunu önemseyecekleri düşünülüyordu. Öyle de oldu. Ancak yaptığı çalışmayı önceden en ince noktalarına kadar düşünen Avrupalı bilim adamları, yazar ve gazetecileri daha köklü bir çalışma ile kampanyayı destekliyorlar.

Şimdiye kadar İ. Beşikçi ve R. Maraşlı'nın hapisanelerde tutuklu olmalarını protesto eden, iki fikir tutuklusunun hemen serbest bırakılmasını içeren, Cumhurbaşkanı Kenan Evren, Başbakan Turgut Özal ve Adalet Bakanlığına gönderilecek bir mektup metnini 40'a yakın bilim adamı imzaladı. Çoğunlukta olanlar sosyologlar, politik bilimciler ve sosyal bilimciler... Kampanyayı destekleyenler arasında, Alman gazeteci Jürgen Roth, Alman profesör Walther Hirsch gibi tanınmış isimler var.

Kampanya çalışmalarını yakından takip eden Dünya Sosyologlar Federasyonu yönetim kurulu, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e bir mektup yazarak, İ. Beşikçi'nin serbest bırakılması talebinde bulundu. Amsterdam'dan Federasyon sorumlusu Felix Geyer tarafından Kenan Evren'e gönderilen mektupta :

"Sayın Ekselans, Dünya Sosyologlar Federasyonu yönetim kurulu adına sizi bilgilendirmek isterim ki, bir meslektaşımız, Sosyolog

Beşikçi ve Maraşlı için özgürlük

□ Üçüncü Dünya Bilimsel Araştırma Kurulu üyesi 6 bilim adamı İsmail Beşikçi ve Recep Maraşlı'ya özgürlük kampanyasının desteklenmesi için çağrı yaptılar.

İ. Beşikçi'nin geleceği konusunda kuşku duymaktayız. Sizin de çok basit bir şekilde tesbit eaceğiniz gibi Dr. İsmail Beşikçi Kürtlerin durumu üzerine birçok sosyolojik araştırma yapmış ve bu konudaki politik sempatisinden dolayı bir kaç kez hapis cezasına çarptırılmıştı..

Sizin ülkenizin de imza koyduğu, insan hakları deklarasyonunu hatırlatmak istiyoruz, bundan dolayı da sizden bilimin, -bu örnekte ise silahlı bir eyleme katılmadan politik düşüncelerini yansıtan- Dr. İsmail Beşikçi'nin özgürlüğünü garantilemenizi istiyoruz...

Bu günkü durumda Dr. İsmail Beşikçi alay konusu edilebilecek "Türk Devletinin görünümünü yurt dışındaki zedelemek"ten dolayı Nisan 1980 de hapisten çıktığı halde Haziran 1981 de bir kez daha tutuklanmış 10 yıl hapis cezasına ve 5 yıl sürgüne mahkum edilmiştir. Sizin tarafınızdan gelecek pozitif bir reaksiyon umuduyla, ben size, aynı zamanda, yönetim kurulu adına da en iyi dileklerimi sunarım.

İrtibatla kalmak unuduyla yüksek saygularımı sunarım."

Sekreter Felix Geyer

□ Dünya Sosyologlar Federasyonunun bundan sonraki 4 yıllık dönem zarfında sekreterliğini yapacak olan bayan Izabela Barlinska da(Madrit), kampanya hakkında bilgilendirildi; yakında Federasyon sekreterliğinin kampanyaya aktif destekte bulunacağı Federasyonun Almanya'da ki üyeleri tarafından bildirilmektedir.

Kampanya yetkililerine mektup yazan "Gesellschaft für Bedrohter Völker"(Ezilen Halklar Cemiyeti) ise kampanya hakkında köklü bir çalışmaya girişeceklerini belirttiler.

"İsmail Beşikçi ve Recep Maraşlı'ya Özgürlük İnsiyatifi"nin çalışmalarına baştan beri katılan, Prof. G.Freudenberg, Prof. M. Massarrat, Prof. H. Lutz, Dr. R. Polvogt, Prof. G. Szell, Prof. H.J. Wenzel

İ. Beşikçi Gaziantep Cezaevinde 1985

tarafından idare edilen "Üçüncü Dünya Bilimsel Çalışma Kurulu" adına Osnabrück Üniversitesi Fakülte Kurulları ve görevli bilim adamlarına bir çağrı mektubu ise İran'lı Prof. M. Massarrat tarafından gönderildi.

Ele alınan mektupta, bilim adamları ve fakülte kısımlarının, İ. Beşikçi ve R. Maraşlı'nın serbest bırakılması talebini içeren çağrı mektubunu imzalamaları öneriliyor.

Osnabrück'te öğretim üyesi olan sosyal bilimciler ise İ. Beşikçi ve R. Maraşlı'yı hapisanelerde ziyaret etmek ve ilgili Türk makamlarıyla irtibata geçmek üzere hazırlık çalışmaları süren delegasyona katılma önerisinde bulundular. Yapılan tartışmalarda İ. Beşikçi'nin bilimsel metodlarına gösterilen ilgi gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle Beşikçi'nin araştırma kitaplarına çeviri önerileri getirilmektedir. Alman bilim adamlarının anlayamadıkları ise Türk Sol basının, Türk aydınlarının suskunluğu? Kendisine 'sol' 'demokrat' diyen her bilim adamı, bu sıfat altında sınırları belli olan bir kişiliğin de şekillenmiş olduğu gerçeği içinde hareket ediyorlar.

"Enternasyonalist dayanışma" olgusunun bu kampanya da da görüldüğü gibi pratik bir zeminde de hayat bulması bu bilim çevrelerinin demokrat olma sorumluluğunu ortaya koyması açısından da önem taşıyor.

NOT: İsmail Beşikçi ve Recep Maraşlı'ya özgürlük kampanyası çalışmalarına aktif olarak katılmak isteyen kişi ve kurumlar, aşağıdaki adresten enformasyon, imza listeleri ve çağrı mektubu isteyebilirler.

"Initiative Freiheit für İsmail Beşikçi-und Recep Maraşlı"

c/o Selim Büsse
Jahnstr. 25
4500 OSNABRÜCK

W.DEUTSCHLAND

Recep Maraşlı hakkında verilen cezalar.

□ C.Bedirhan'ın "Mektup" isimli kitabından ötürü İSTANBUL Sıkıyönetim Komutanlığı (I) nolu As. Mahkemesinin 8-7.1982 gün ve 980/404 esas ve 982/685 sayılı kararı ile TCK'nin 142/3, 159/1 ve 58/6 sayılı yasanın 1/1 maddesinde toplam üç yıl on ay hapis ve dört ay Kayseri'de genel gözetim ceza si verildi.

28.12.82 tarihinde As. Yargıtay'da onaylanıp kesinleşti.

□ L.Rambout'un kitabından ötürü İstanbul Sıkıyönetim K.lığı, (I)nolu As. Mahkemesinin 18.1.1985 gün ve 980/45 esas ve 983/21 esas sayılı kararı ile TCK'nin 142/3, 591/1 ve 58/6 sayılı yasanın 1/1 maddesinde toplam sekiz yıl, oniki ay hapis ve oniki ay Kayseri'de genel gözetim cezası.

3.5.83 tarihinde AS. Yargıtay'da onaylanıp kesinleşti.

□ "Biyografi" kitabından ötürü İzmir (I). Ağır Ceza Mahkemesinin 23.5.1983 tarih, 982/94 esas, 983-/186 sayılı kararı ile iki yıl ağır hapis ve bir yıl altı ay hapis ile sekiz ay Hereke'de genel gözetim cezası.

Süresi içinde temyiz edilemediğinden kesinleşti.

□ As.Yargıtay'ın 1983/386 esas, 1983/437 sayı ve 3.5.83 tarihli ilamı ile 1980/45-1982/21 sayılı İstanbul Sıkıyönetim I nolu mahkeme kararının TCK'nin 311/1 maddesinde ek-sik ceza tayini nedeni ile bozulması üzerine İst. 5.Synt. I nolu As. Mahkemesince yapılan yeniden yargılamada TCK 311/1 maddesinden verilen ceza, suç basını yoluyla işlendiğinden bir misli artırılarak altı yıl ağır hapis cezası. Kesinleşti.

□ İstanbul Synt. K.lığı(3) nolu mahkemesinde 1402 sayılı kanuna muhalefeten altı ay hapis. Temyizi mümkün olmadığından kesinleşti.

□ "Rızgari-Ala Rızgari" davasında verilen savunma dilekçesinden ötürü Diyarbakir Synt. K.lığı (I) nolu mahkemesinin 18.6.84 gün, 1984/42 esas, 1984/198 sayılı kararı ile TCK'nin 159/1 maddesinde 1402 sayılı yasası ile artırılarak üç yıl oniki ay ağır hapis ve bir yıl dört ay Erzurum'da genel gözetim cezası.

5.1.85 tarihinde As.Yargıtayda onaylanıp kesinleşti.

□ "Rızgari-Ala Rızgari" davasının yargılamasında Diyarbakir Synt. K.lığı (I)nolu mahkemesinin 25.5.84 gün, 1983/22 esas 1984/173 sayılı kararıyla TCK'nin 171/1 maddesinde sekiz yıl ağır hapis ve TCK'nin 350/1 maddesinde bir ay on gün hapis, iki yıl sekiz ay Narman'da genel gözetim cezası.

9 Ocak'ta kesinleşti. Sonucu belli olmayan iki dava devam ediyor.

İsmail Beşikçi ve Recep Maraşlı için sürdürülen kampanyada binlerce imza toplandı. Kampanyayı gönüllüler sürdürüyor

MEHABAD 1946

□ Piştî bi berfirehî mezinbûna nazîzmê û pêre gefdayina wê ya li ser dinyaya kapîtalîzmê, DAY, Brîtanyaya Mezin û Yekîtiya Sovyetê, biryara li ber maseyekê rûniştinê girtin. Stalin, Rooswelt û Churchill li Tehranê hatin ba hev. Li dû civîna Tehranê, civînen Yalta û Potsdamê çêbû. Çarenûsa şerê parvekirîniya împerialîzma duyemîn, li gor peymangirtina di van her sê civînan de hat beyankirin.

Xalek ji peymana Tehranê ku piştî civîna Tehranê hat beyankirin ev bû: "Piştî şer, dê yekîtiya erdê Îranê bê parastin".

Hemû alî, ji vê yekê re sadiq man. Piştî paşvekişîna Sovyetê jî, hemû ew neteweyên ku nûhatî û serbixwe rabûbûn, ji ber vê çendê, bê ku baş bi rehîbin, hilweşîyan xwarê û hatin perçiqandin.

Nijdeyên leşkerî yê Sovyet û Brîtanayê, di îlona 1941 an de ketin Îranê. Heremên ku Sovyet lê xwedî gotin bû, êrdimên Kurdistanê û Azerbeycanê jî digirt hundirê xwe. Piştî ketina leşkerên Brîtanya û Sovyetê nav Îran, otorîteya dewleta Îranê baş hejiya. Şah ji ser text hat dûrxistin û ordî belav bû.

Ev rewşa ku ket vê naverastê, bû sedema hişyarbûna hîs û daxwaziyên azadî û serxwebûna netewên Kurd û Azeriyan. Ev rewş û çûyîn, ji hêla Îranê bi naxwosî dihat dîtin.

Ji endamê rêxistina Hêvî ya ku li Îraqê bi serekîtiya Prof. Refîq Hilmî hatibû damezrandinê, seresed Mîr Hac ku ew di îlona 1942 an de hat Mehabadê û bû yek ji damezrevanên rêxistina komelayê (Komela Jîndewarî Kurdistanê) û ev rêxistin di nav vê rewşa awarteyî û azadiya nîv-legal, hêz dabû xebata li nav gel. Ji malbatên mezinên Mehabadê Qazî Mihemed, bi beşdarbûna xwe ya Komelayê hêza vê rêxistinê êdî xurtir kiribû.

Ew nûçeyên ku ji Tehranê dihatin, bi xwe ji mintixa klasîkî ya miletê serdest cihê nebû.

Di çiriya yekema (cotmeh) sala 1945 an de rojnameya "Îran Kenûnî" van tiştan dinivîsî: "Serokê ordiya şahînsah, berî çend rojan di belavokekî de gotibû, ku çend Kurdên Mehabadê ku bê pasaportên Îranê çûbûn Rûsiyayê, me belav kir.

Van Kurdan ji bilî yekî, hemûyên dinê piştî demekê kin li mayina Êris, bi otobozê şûn de hatin Îranê.

Li gor deng û bahsên ku ji rojnamevanên me yê li Mehabadê tîn, îro hemû bajar û gundên li vê dorhêlê ku me li jor wan behs kir di binê kontrola rêxistinên Kurdî de ne. Li ser xaniyên resmî alayên sor hatiye kişandin û di daîrayên hikûmetê de li şûna wêneya Şahê Îranê, wêneya Stalin dardebûye. Ji ber vê çendê divê bê qebûlîkirinê ku îro Mehabad û gundên dorhêla wî ji Îranê hatiye veqetandin û bi erdê welatekî biyanî ve hatiye girêdan."

"Nidayî Edalet" jî bi hêsanî wisa dinivîsî: "Divê devên Kurdan bi hesin bê dagirtin û divê hemû weşanên Kurdî bê

Di rojên kin û azad yê Mehabadê de gelek xebatên xwe gihîştinê çêbûn. Di wê ne yê de yek girupekê ku diketin xebatên wan rojên xweşî, dixuyên. Wêne ji pirtûka Zinar Silopî ji Doza Kurdistan hatiye wergirtin.

hundakirin".

Rêxistina Komela di adara 1945 an de operaya Dayika Niştiman anî ber dîdemê. Ev opera dengvedayekî mezin kir. Her dîsa di wê salê de di mehê îlonê de Yekîtiya Soviyet navendiya çandî ya Sovyetê li Mehabadê damezirand. Di meha çiriya yekem de bi bangkirina Qazî Mihemed 60 endamên Komelê beşdarê civînekî bûn. Di civîne de hat biryar girtinê ku navê komela dê bihata-ya guherandin li çer navê partiyekî siyasî. Herweha di van 40 salên dewiyê de di hêza kurdî de, ew Partiya Demokratiya Kurdistan ku gelek fonksiyonê girîng hilgirtiye ser milê xwe pêkhat. Partî bernameyekî nû amade kir. Di bernameyê de ev bend cih digirtin.

1-Di Îranê de gelê Kurd bi birêvekirina karê xwe yê netewî, dê xwediyê birêvebirinekî otonom be.

2-Ziman û hindekariya resmî dê bu Kurdî be.

3-Li gor xatên qanûna bingehiya Îranê, dê ji bo damezrandina meclîsekî ku mafên qontrola hemû kar û barên resmî qontrol bike, di wextekî kurt dê di hilbi-

jartinê bibe.

4-Hemû karkerên burokratiya dewletê dê Kurd bin.

5-Hemû bac û hatinên ku li Kurdistanê bê berhevkirin, dê ji bo Kurdistanê bê mezaxtin.

6-Partiya Demokratiya Kurdistanê dê xebatekî birayetî bike ku, navbera Azeriyan û Kurdan xweş be.

7-Partî dê xebat bike ku ji bo çanda gel pêşve here û bi awayekî giştî ji bo malbendîya jiyana gel ziyade bikin. Paşê cotkarî û bazirganiyê ziyade bikin û kultur û exlaqa xelkê berz û bilind bikin û rewşa aborî baştir bikin.

Di meha sermawezê de çapxana ku ji aliyê Yekîtiya Sovyet wek piştgiyeyek hatibû şandin, ket xebatê û rojname "KURDISTAN" dest bi jiyana weşanê kir.

Dîsa di wî demê de hêzên Barzanî ku ji aliyê qiraliya Îngilîz bi bombaranê ziyatek mezin xwaribûn, bi qiwetekî nezîkê deh hezar mirovan derbasê Îranê bûn û li nêzê Mahabadê cî girtin.

Roja 22 yê berfbarîna paşî hatibû. Qadî Mihemed li Meyda-

na Çarçirê li pêş bi hezaran însanê ku çavên wan ji dilxweşiyê diberiqîn axiftinekê dîrokî kir û got: "Komara Mehabad yê Kurdên serbixwe ava bûye".

Qadî Mihemed di berdîwamiya axiftina xwe de digot: "Kurdan gelekê bi serê xwe ne û li ser erdên xwe dijîn û weka her gelekî mafên çarenûsî heqê wan e jî".

Dimeha adarê de hêzên Barzanî li Mehabadê ciyê xwe girtin. Di vî gavê de avakirina hêzên leşkerî destpêkir ku qadîrên navçeyî ji 70 serleşkeran bû.

Di dawîya meha adarê de ji Seydî Qadî Omar Xan Şiqaq, Hemê Reşîd û Mistefa Barzanî re nişana gêneralî hat dayinê. Di 23 yê gulanê peymana yekîtiya hevkarî û dostaniya Kurd û Azerî pêk hat.

Di 24 ê gulanê hêrişa leşkerê Îran dijî Komara Kurd destpêkir. Hêzên Barzanî eniyê parastin. Leşkerê Îran bi windakirinekî mezin xwe paş ve kişand. Komar serketina xwe yê peşî bi dest xistibû. Weşan gelek bi jar rabû bû ser xwe û dawîya weşanê ne dihat. Ji rojname Kurdistan bêtir, Hawar, Agir, Pîlale, Gelawêj û organa partî niştiman jî di nav weşanan de bûn.

Ji bo dibistanan pirtûk hatibûn amadekirin û li çapxanan bûn. Radyoya ku ji Sovyet hatibû dest bi xebata xwe kiribû û her roj di navbera 16-22 weşîneka xwe didomand.

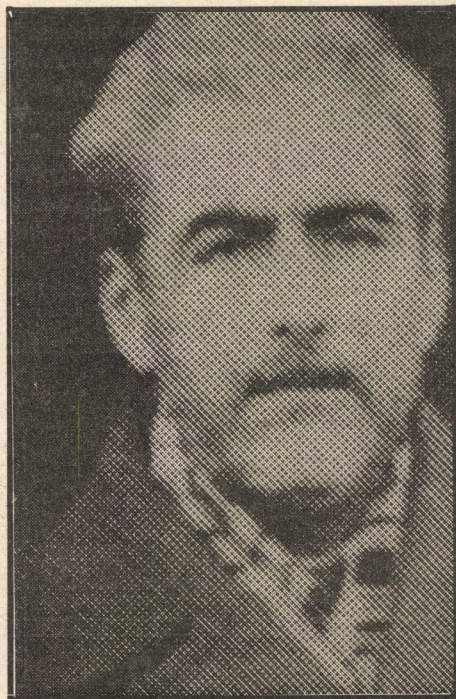
Xirabûna pêşî li Komara gel ya Azerbeycan de bû. Di 12 berfbarîna pêşî de bi deh hezaran mirov hatin qutkirin. Leşkerê Îran di 13 yê berfbarîna pêşî de kete Tebrîzê.

Di 14 ê berfbarîna pêşî de Komara Mehabadê ya Kurd dest bi hejandinê kir. Rojêk şûn ve nûnerê tacirî ya Sovyetê ji Mehabadê derket lîxist çû. Di 16 yê adarê da Qadî Mihemed ji bo hev dîtinek çû ba qûmandarekî Îranê. Mehabad wê berxedan ne da. Ne dihat xwastin ku xwîn birijê. Lê belê di wan rojan de hate zanin ku Barzanî bi hêzên xwe li Mehabadê mewzî digire. Qadî Mihemed ji qumandarê Îranê re got: "ger ku hêrîş bi ser bajêr ve bê, wê Barzanî bi hêzên xwe re bajêr biparêze û wê gelek zêde xwîn birije". Leşker nekete Mehabadê. Riya li hev hatinê bi Barzanî re hat gerandin. Sê alternatîf ji Barzanî re hatine pêşkeşkirinê. Barzanî qebûl nekir. Bi şer qiwetên xwe kişand Îraqê.

Di 20 ê berfbarîna pêşî de Qadî hat girtin. Di 31 adarê de li meydana Çarçira li ciyê ku Komara Mehabadê yê Kurd hatibû fermankirin, hat bi dar ve kirin. Di nav kesên ku hatin dar ve kirinê de Seyfî Qadî û Sedrî Qadî jî hebûn.

Qadi Mihamed

Sadri Qadi

Seyfi Qadi

Kadı Mihamed'in eşi Mina Xanım:

O günü yüz yıl anlatsam bitiremem.

ANK muhabirleri, birkaç yıldır Batı Almanya'da yaşayan Mehabad Kürt Cumhuriyeti Başkanı Kadı Muhammed'in eşi Mina Xanım'la görüştiler. Mina Xanım, cumhuriyetin kuruluşu, cumhuriyet yönetimi ve cumhuriyetin yıkılması dönemine ait olan anılarını Kurdistan Press'e anlattı.

□ Kadı Muhammed şehit olduğunda, arkasında gözü yaşlı bir ulus, genç bir eş ve 7 çocuk bırakmıştı. Kürt halkının mücadelesi Mehabad Cumhuriyeti'nin yıkılması ve önderlerinin katledilmesinden sonra da durmadı. Durdurulamadı. Mücadele Kürdistan'ın dört parçasında gelişerek devam etti, halen de devam ediyor. Büyük şehidin genç eşi Mina Xanım'da çocuklarını yetiştirip, Kürt halkının mücadelesine katkıda bulunarak bu günlere gelmiş...

"...Mehabad Cumhuriyeti'i ilan edildiği gün Kürt milleti, bütün aşiretler Mehabad Çarçıra meydanında toplandılar. Mehabad, böylece bir çoşkuyla ve önemli olaya ilk defa sahne oluyordu.

Cumhuriyetin ilan edildiği gün, Çarçıra meydanında toplanan halkın yanında Irak Kürdistan'ından Melle Mustafa Barzani, İzzet Abdulaziz, Mustafa Xoşnav, Mir Hac, Türkiye Kürdistanı'nı temsilen bir zat, Suriye Kürdistanı'nı temsilen Kadri Cemil Paşa ve diğer siyasi liderler hazır bulundular. İhsan Nuri Paşa ise zorunlu ikamete tabi tutulduğundan ne yazık ki bu görkemli ve tarihi günde Mehabad'a gelemedi.

O dönem, Kürt Kadınlar Birliği Başkan'ı idim. Mehabad ve Kürdistan'ın diğer bölgelerinden gelen kadınlar da o gün Çarçıra'da toplanmışlardı. Halk mutluluktan uçuyordu. Onbinlerin katıldığı goventler tutuluyordu. Herkes, köylüsüyle, esnafıyla, işçisiyle kadını ve erkeği ile tek kalp, tek can halinde o günün mutluluğunu yaşıyorlardı.

Merhum şehid Kadı Muhammed, Kürt bayrağını göndere çekti. Cumhuriyet yıkıldıktan sonra da aynı yerde idam edilecekti. Merhum, Kürt Cumhurbaşkanı olarak konuşma yaptı. Konuşma coşkuyla alkışlandı. Ondan sonra, Melle Mustafa Barzani, Hacı Ağayê Muhtedi ve o gün Çarçıra'da bulunan siyasi liderler birer konuşma yaptılar. Bayrak, milli marş (Ey Reqib) okunarak göndere çekildi. Mahşeri bir gün yaşayan Mehabad coşmuştu. Her milletten insan o gün Çarçıra'da toplanmıştı. Kürtlerden başka, Acemler, Azeriler, Ermeniler, Yahudiler herkes ordaydı. Daha sonra, gidip Parti'de oturdular. Çeşitli konularda konuşmalar yapıldı. Bakanların atanması ve hükümet teşkilatlarının kuruluşu üzerine kararlar alındı.

Rahmetliyle baş başa kalıp konuşmaya fırsat olmuyordu. Çünkü çok meşguldü. O günkü toplantıdan döndükten sonra bana şunu dedi: "...Ben Kürt milleti için elimden geleni yaptım. Son nefesime kadar da bunun için mücadele edeceğim..."

O çok büyük bir insandı. (Mina Xanım

bu sırada ağlıyor.) ve bana dedi ki: "...Benim amacım, dört parçaya bölünmüş bu mazlum milletin özgürlüğünü görmektir. Ben aklımdan Cumhurbaşkanı olmayı da geçirmemişim. Ancak beni bu göreve layık görmeye çalışacağım..." (Mina Xanım düşünceye daldı.)

Artık devlet ve hükümet örgütlenmesine başlanmıştı. Matbaa kuruldu. Kürtçe yayınlar yapmaya başlandı. Mehabad ve diğer şehirlerde rahmetlinin de bizzat katıldığı bir kampanya ile kürtçe eğitime başlandı. Yeni bir sinema yapılmıştı. Sinemanın bütün geliri, yoksul çocukların eğitim ve giderlerine harcanıyordu. İki, üç kez eğitim seferberliği için mitingler yapıldı. Bu eylemlerde yoksul çocukların eğitimi için para toplandı. Peşmergeler için büyük aşhaneler oluşturuldu. Peşmergelerin elbise, barınma, silah ve teçhizatları düzenli bir şekilde temin ediliyordu.

Xorsûrê Qadı adlı bir teşkilat oluşturuldu. bu teşkilat şehirlerin düzenini sağlıyordu.

Kadınlar için okullar açıldı. Okuma-yazma bilmeyen kadınlara okuma-yazma öğretiliyordu. Sablax'ta bölgeler oluşturuldu. Her bölgede kadınlar toplanıp, kendi sorunlarını kadın örgütlenmesinde görevli olan kişiye bildiriyorlardı. O görevli de Parti örgütüne iletliyordu.

Cumhuriyet çok kısa bir dönem yaşadı ama çok değerli kurumlar oluşturmuştu. Ne yazık ki ömrü uzunluğunda. Rahmetli çok ileri görüşlü bir insandı. Mesela, beni sadece karısı olarak evde oturan, misafirleri karşılayan birisi olarak görmek istemiyordu. Bütün Kürt kadınlarının sosyal ve siyasal hayata katılması için çok çaba sarfediyordu. Bir gün rahmetli Kadı gelip dedi ki: "Fransız hükümeti paraya muhtaç oluyor ve Kraliçe yüzüğünü veriyor" Ben de, bütün altınlarımı Kürt Cumhuriyetine bağışladım. Benim dışımda Kürt kadınları da para, tütün, eşya vb. bağışlıyorlardı.

Bir gün rahmetli Mako'ya gidiyordu. Mako'nun ileri gelenleri kendisini davet etmişlerdi. O dönem de Hacı Bavê Şeyh bakandı. Bizim ev çok büyüktü, yüz kişi-

lik bir salonu vardı. Benim isim olduğu için erkek misafirlerin oturduğu bölüme gittim. Hacı Bavê ile rahmetli konuşuyorlardı. Hacı Bavê; "...Şeyhlik ve padişahlık gibi halkı sindirip korkutacaksın ki, halk senin tarafını tutsun..." demesi üzerine rahmetli şu cevabı verdi; "...Ben Mehabad Cumhuriyeti'nde zulüm ve terörün hiç bir şeyi hal etmeyeceğini bütün dünyaya ilan edeceğim..." Mehabad'ta bir insanın burnu bile kanamadı. İnsanlar kardeşçe yaşıyorlardı. Birbirlerinin dertlerine sorunlarına ortak oluyorlardı. Rahmetli, bakanı Hacı'ya; "Ağlayan bir çocuğu döversen, o daha çok ağlar" dedi.

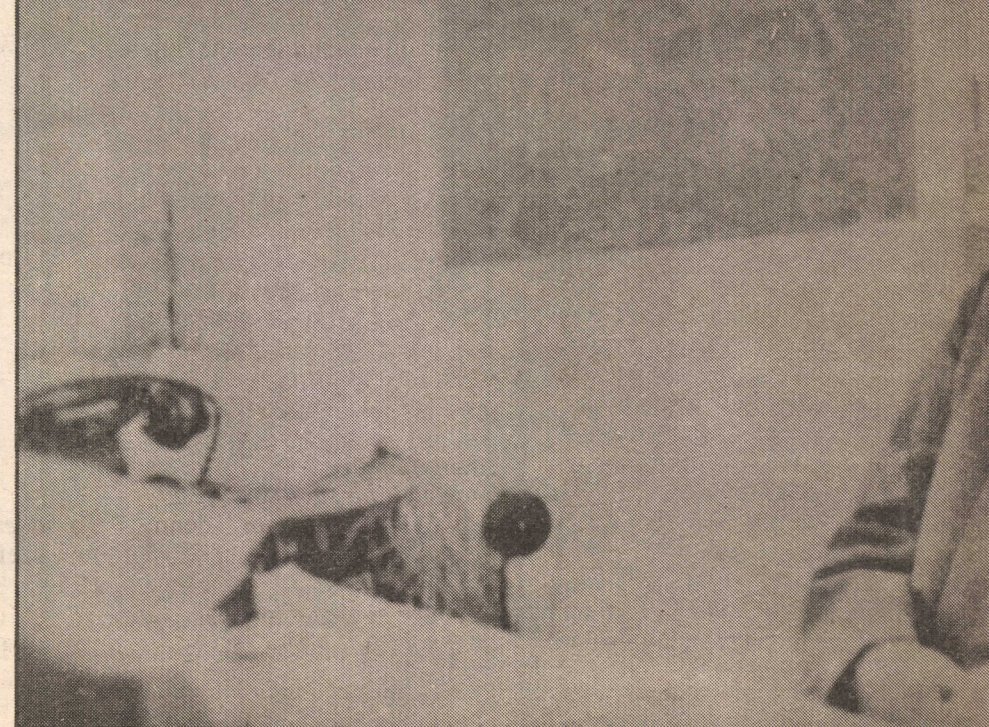
Benim bir oğlum vardı. O da Tebriz'de okuyordu. Ben kendisine gerekli eşyaları gönderdim. Bir haftaya yakın bir süre kendisine hiç bir şey göndermemiştim. Biz daha öğlen yemeği yememiştik ki, merhum kalktı. Ben kendisine "...Bir haftadan beridir oğluma bir şey göndermedim. Bir şeyler göndermek istiyorum." dedim. Tam o sırada, bizim evin karşısındaki oku-

lun çocukları okuldan çıkıyorlardı. Rahmetli bana; "Oğlum senin oğlundur. O sana oğuldur. Bu gelen çocuklar benim çocuklarımdır. Onlar bana oğul olur. İnşallah yakında sinema biter gelir getirmeye başlarsa, yoksul çocukları giyindirip, okutabilirsek, ben o zaman mutlu olurum." dedi.

Rahmetli gece yarısı çıkıp dolaşırdı. Halkın durumunu anlamaya çalışırdı. Bir kadın şunu anlatıyordu; "Baktım bir gece yarısı kapı çalındı. Kapıyı çalan Kürt Reisi Cumhuriyeti'di. (Evin sahibi İbrahim Şemzin, ki hala yaşıyor) İçeri silahlarıyla giren Reisi Cumhuriyet, benden yemek istedi, ben de yaptım. Afiyetle yedi." İşte rahmetli böyle biriydi.

Kadınlar arasında çok sıcak ilişkiler vardı. Çocukların eğitimi, kadınların okuma-yazma öğrenmesi, peşmergenin yiyeceği giyeceği sürekli aramızda konuşulan konularlardı. Bir gün rahmetlinin yeni doğan yeğenini (Hesen Qadı) görmeye gidecektim. Merhum da benimle birlikte geldi.

Kadı Mihamed Cumhurbaşkanlığı Makamında

Cumhuriyetin ömrü az oldu ama, bu kısa süre içinde çok iş başarıldı

ÜGÜNÜ
M.
MAYA ÇALIŞACAĞIM.

Giderken yolda bakan Mirzè Mina Şerefi ile karşılaştık. Bakan merhumu, sizi arıyordum dedi. Merhumun için aradığımı sordu. O da, "Bir işimiz var, para lazım onunu için sizi arıyordum" dedi. Merhum güldü, bakana; "...Benim evimi, eşyalarımı üzerimdeki elbiseleri görüyorsunuz. Bunların hepsi Kürt halkınıdır. Git Maliye Bakanı'na gerekli olan parayı al..."

Cumhuriyet'in yıkılmasından bir kaç gün önce, merhum'un kardeşi Tahran'dan gelmişti. O günlerde çok misafirlerim vardı. Gece radyoyu dinledi ve radyodan Azerbeycan'ın teslim olduğu haberini duydu. Kardeşine; "Sen Tahran'a git" bana da; "Ben Saqız tarafına peşmergelerin ziyaretine gideceğim. Yarın Melle Mustafa Barzani ve Barzaniler gelecek. Çok kalabalıktırlar, bu nedenle iyi hazırlık yapın onları ağırlayın..." dedi.

O gün akşam rahmetli, Melle Mustafa Barzani ile birlikte bize geldiler. General Humayini telefon açıp, Barzani ile konuştu; "İran askeri Mehabad üzerine yürüyor. Mehabad'ı terkedin" haberini verdi. Ben de oradaydım ve haberi duydum. Gelip dediler ki, "Melle Mustafa gitmek istiyor. Sizi görmek istiyor. Yemeğe kalmayacaklar" Ben iki kişi ile haber gönderip, "Size yemek hazırladım. Yemek yiyin sonra gidirsiniz." dedim. Melle Mustafa'da; "Benim gitmem lazım" demiş. Baktım ki olmuyor, erkeklerin oturduğu tarafa geçtim. Ve Melle Mustafa'ya; "Sizi yemek yemeden bırakmam" diyerek ısrar ettim, kalmaları için. Geniş bir sofraya kurdum. Oturup yemek yediler. Kendi kendime, "Cepheden geliyor, herhalde üzerinde para yoktur" diye düşündüm ve elimdeki parayı merhum Qadı'nın bacasına verdim. O da götürüp yol üstünde Melle Mustafa'ya vermiş ve benim gönderdiğimi söylemiş. O da çok teşekkür ederek almış ve üzerinde parasının olmadığını söylemiş.

Melle Mustafa ve Barzaniler giderken hava çok soğuktu. Kadınlar, çocuklar ağlıyorlardı. O soğukta, Nexede Şino istikametine doğru gittiler. Merhum sabaha karşı 4° de geldi. Ben de evin dışarı bakan bir penceresi önünde oturmuş ağlıyordum. Rahmetli buyurdu; "Neden ağlıyorsun?" ben de; "Nasıl ağlamayayım, bu cehenem gününde soğukta çocuk çocuk Barzaniler yola çıktılar. onların haline ağlıyorum" dedim.

Ertesi gün, bütün hükümet yetkilileri ve aşiret büyükleri bizim ev de toplandılar. İran askeri de Mehabad'a girmişti. Rahmetli o toplantıda dedi ki; "...Ben dün gece eve geldiğimde benim karım ağlıyordu. Neden ağlıyorsun diye sorduğumda bana 'bu milletin perişanlığını gördükten sonra nasıl ağlamıyayım' dedi. Eğer siz de de karım gibi gayret olsaydı bu günkü durum başımıza gelmezdi." dedi.

Cumhuriyetin yıkılışından 8 gün sonra rahmetliyi yakaladılar. O günlerde hep ev de oturuyordum. Birgün bacasından su istedi, ben kendisine götürdüm. Ağlıyordum. Neden ağladığımı sordu ben de; "Keşke yoksul ve perişan olsaydık da böyle bir sonla karşılaşmasaydık" dedim. Merhum da, "Sen ağlamamalıydın. Kürt kadını korkmamalıdır. Ağlamamalıdır" dedi.

Mehabad Kürt Valisi Seyit Pira, İran askeri geldiğinde kaçmış, yerine İran devleti tarafından Sertip Muzefferi atanmıştı. Şehir korumacılarından (Xorsürê Qadı) birisi gidip maaşını istemişti. Muzefferi de; "ben hakkını vermiyorum demiş. Adam gelip durumu merhum Kadı'ya anlatmış, Kadı'da iki adamla birlikte peşmergeyi Sertip Muzefferi'ye gönderip diyor ki; "...Ben bunları zorla getirdim, bunların hiç bir suçu yok. Hesabınız varsa benimle görün." demiş.

Cumhuriyetin yıkılışının 8. günündü, ben çocukları hamama götürmüştüm, döndüğümde rahmetli evde yoktu. Nerde olduğunu sorduğumda, İranlı generallerin adam gönderip ev'den aldıkları

rını öğrendim.

Geceleyin bizim adamlar gelip, bu gece Kadı Muhammed, Seyfi Kadı ve Sadri Kadı'nın ev'e gelmeyeceklerini Hümayunun yanında kalacaklarını söylediler. Ben de, onlara giyecek ve yiyecek gönderdim. Zindanda buldukları üç ay boyunca, onlara yemek gönderdim. Bu süre içinde rahmetli kimsenin görüşe gelmesini istemiyordu. Şunu diyordu; "Bizim kadın, çoluk-çocuklarımızın Farşuların eline ayağına düşmelerine gerek yoktur."

Zindanda olduğu süre içinde bir kez ziyaretine gittim. Kucağımdaki küçük kızımı ve oğlumu, onlara yiyecek götürün ve ziyaretine giden adamlarımız birlikte götürüyorlardı. Büyük bacısı da 2 kez ziyaretine gitmişti.

Bir gün, namaz kılıyordum. O ara Mam Abdulla gelip benden rahmetlinin temiz çamaşırlarını istedi. Ne yapacağımı sorduğumda; "Kadı'yı hamama götürmüşler. Onun için temiz çamaşır lazım" dedi. Meraklanmıştım. Mam Abdulla'ya merakla; "Daha dün hamama gitmişti, ne diye bugün tekrar götürüyorlar" dedim. Mam Abdulla; "Herhalde abdest içindir ya da kirli olmuş olabilir" diye sakince cevap vermişti. Bu beni daha da endişelendirirdi. Mam Abdulla'nın cevabına inanmıyordum. Kendisine bunu söyledim ve temiz çamaşırları götürmeye ben de geleceğim dedim. Ama Mam Abdulla ısrarlı bir biçimde benim de cezaevine gitmemi istemiyordu. Her şeye rağmen direndim ve bende temiz çamaşırları götürmeye Mam Abdulla ile birlikte gittim. Bizimle birlikte Hasan Gazi'nin annesi de geldi.

Hamamın önünde bekledik. Nöbetçilerle birlikte merhum dışarı çıktı. Nöbetçiler bize çok hürmet ediyorlardı. Kadı'yı görünce birden ağlamaya başladım. Bana döndü ve dedi ki; "Niye ağlıyorsun... Kürt kadını ağlamamalıdır. Benim idam edecekler, bunu iyi biliyorum. Bunu sen de bilmelisin... Ama ağlamaman Kürt kadınına hiç yakışmıyor"

Zindanda olduğu sırada Amerikalılar ziyaretine gitmişler ve şöyle bir teklifte bulunmuşlar; "Sen bize taraftar olursan, yine Kürt cumhurbaşkanı olursun. Şimdi bile partiyi kurabiliriz ve hemen reisi cumhur olursun" Kadı ise bu teklife şöyle cevap vermiş:

"Kürdistan'ın sakat bir eşşeğini, Amerika'nın Cadillac'ıyla değiştirmem. Ben Kürt milletiyle birlikteyim, başka kimseyle değil."

Daha sonra iki İranlı yetkili bize gelmek istediklerini ilettiler. Bu iki adam hükümet adına bizle görüşmek isteyen, Sergo Şerifi ve Serwan Musawat'dı. Bize geldiklerinde "Hükümet bizi Kadı'nın vekilliğine tayin etti. Onu savunacağız. Bu nedenle biz para istiyoruz" dediler. Şöyle cevapladım; "Bende hiç para yok ki, size vereyim" Onlarda; "Keklik parasız olmaz" diyerek direttiler. Bunun üzerine, Kadı'nın bunları isteyip istemediğini bilmeden, kalktım evin tapularını tanıdıklara gönderip onlardan yardım istedim. Hükümetin baskı yapacağından korkup, hiç biri yardım etme-

Mina Xanım, 1983

di Kadı'nın büyük bacasının altınları vardı. Altınları bozdurma-ya karar verdik. O dönemlerde Mehabad'da Yahudiler ve Ermeniler vardı. Altınları çok zengin bir yahudinin yanında bozduracaktık. Mehabad Cumhuriyeti kurulmadan çok önceleri, Kadı büyük bir arazisini yahudilere hibe etmişti. Onlarda araziye alıp, üzerinde büyük bir mezarlık yapmışlardı. Yahudi'nin evine giderken, tam Çarçıra meydanından geçiyorduk ki, biraz ileride Kadı ve arkadaşlarını bir otobüse bindirilirdik gördük. Kenara çekildik ki bizi görmesinler ve başladık onları izlemeye. Bir asker Kadı'ya hakaret edercesine, "Biraz çabuk olun. Arabaya binin" diye bağırdı. Kadı çok kızmış olacak ki, gür bir sesle şöyle dedi; "Ne yapmak istiyorsunuz. Hem bizi buraya getiriyorsunuz ve hem de hakaret ediyorsunuz. Biz vereceğimizi cezadan korkmuyoruz. Fakat bize asla hakaret edemezsiniz" Neyse, onları arabaya bindirdiler ve götürdüler. Biz de yolumuza devam ettik. Yahudi kuyumcunun evini bulduk. Ben kendisiyle konuştum. Bizi çok iyi karşıladı ve hemen kardeşine haber verdi. Bize 10 bin tümen sağladılar. Yahudi mert ve cesur bir insandı. Altınları bizden almak istemiyordu. Çok ısrar etmeme rağmen, parayı veriyor ve altınları almıyordu. Bende parayı almadım ve ısrarlı davrandım. Sonuçta adamı uzun bir aradan sonra razı edebildim.

Parayı avukatlara verdik. Merhumun bundan hiç haberi yoktu. Mahkeme günü rahmetli, hiç kimseye fırsat vermeden çok cesur bir savunma yapmış ve herkesi etkilemişti. Merhum gerçekten çok cesur ve yetenekli bir insandı. Aydın bir insandı. Hiç Avrupa'da eğitim görmediği halde, 6 dil biliyordu.

O günlerde gözümeye uyku girmiyordu. Yatamıyordum. Bir gece geç saatlerde, ki ben yine yatamamıştım, birden kapı çalındı. Geç saatte gelen kardeşim Fettah'dı. Başını duvarlara vurarak ağlıyordu. "Evimiz yıkıldı" dedi. Kadı'yı idam ettiklerini anladım.....

Çocukları alıp mezarlığa gittim. Bütün Mehabad oradaydı, mahşer gibi bir kalabalık vardı...

Onu oturup yüzyıl anlatsam bitiremem. Şair Hemin'in dediği gibi;

"O Kürt milleti için GANDİ idi, ama Kürt milleti O'nun için Hintli değildi..."

Gerçekten de durum budur... İlk Kürt Cumhuriyeti'nin Reis-i Cumhur'u, KADI MIHAMED idam sehpasından şöyle haykırmıştı: "...Özgürlük hiç bir zaman yok edilemeyecektir. Siz bir Mihemed öldürüyorsunuz, ama Kürtlerin içinde yüzlerce Mihemed var..."

Mina Xanım kızları ile 1958

NAMA TIXTORAN Lİ SER DİROKA ROJNAMEVANIYA KURDİ

Berî serê sala nû, di roja 26.12.1986 an de, li zaningeha Mosqo ya dewletê, berxwedana pisporê Kurd di warê wêje û rojnamevaniya Kurdî de ya heval, tixtor Redwan Elî bi awakî serbilind çû serî.

Têma nama dîsertasiya: "Şew û formên pêşveçûna rojnamevaniya Kurdî li dervayê Welat salên 1975-85" bû. Ew jî di navbera sê salan de hatibû amade kirin di bin jêrdestiya mamosteyê eyan, di warê pirsîgînekê Kurdî de tixtor Lazarev M.S.

Axaftin û danistandin hat kirin ji aliyê gelek pisporan ve, di wextê pêşveçûna berxwedanê (zêdeyê 2 katjimêran) êşkere kir, wekî xebata tixtor Redwan Elî xebatek pir giranbihaye û hatiye nivîsandin bi jîrbûn û jêhatîbûna profesiyonel, loma piraniyan ji axaftvanan bala Koma Meclîsa Îlmî kişandin ser pêwîstiya weşandina namê, pirtûkek serbixwe.

Wek em dizanin, Koma Meclîsa Îlmî ya pisporên di warê rojnamevaniya cihanî de ji aliyê Fakolta rojnamevaniyê re, ji 15 pisporan (profesor û tixtorên îlmî) hatibû sazîkirin. Van pisporan zêdeyî du katjimêran guhdarî kirin. Li berxwedanvan û munaqesavanên pispor, yên ku berê bi demê dîsertasiyê xwendibûn û bir û baweriyên xwe bi nivîsandî û devkî tanîn holê.

Di vê munaqesa îlmî de, ciyê xwe girtibûn: Nemûnê Înstîtuta Pêwendiyên diwêlî li Mosko tixtor Stîpanova (pisporê di warê pirsîgîrêka Kurdî li Îraqê); Profesor A. Mentşaşvili xisûsî hatibû teklîf kirin ji aliyê Koma Meclîsa Îlmî ku amade bibe ser munaqesa Namê. Ew jî tê zanîn weke pisporê jêhatî di warê pirsîgîrêka Kurdî bi awakî giştî (5 Pirtûkên wî bi zimanên Rûsî û Gurcî li ser Kurdan hene). Axaftina wî, ya herî dirêj bû, 10 pelên nivîsandî. Paş re tixtor Cîhangîr Darî, pisporê di warê wêje û rojnamevaniya Îranê de axift. Ew remûnê Înstîtuta Rohilatnasyê bû, ya Akademiya Îlmî Yekîtiya Sovyêt. Paş re, Konsultantê berxwedanvan, tixtor Îbrahîmov ji beşê tarîxa rojnamevaniya cihanî ya welatên dereve axift. Ew jî, wek tê zanîn, pisporê di warê dîroka rojnamevaniya tirkîyê de.

Piraniya axaftvanan pesnê nivîsandina berxwedanvan dan û kêr û kurtiyên ku ji aliyê wan ve hat ser zimên berxwedanvan bi çalakî ew qanî kirin. Di celsa dawî de sekreterê meclîsa îlmî netîca ku bi dengdana dijî çêbû got: "Ji 15 dangan dengê tenê li "dije", 14 li alîne, û biryara meclîsa îlmî ew bû ku dereca tixtorê ilmî bidine Redwan Elî."

Bi rastî nama tixtor Redwan Elî gelekî giranbihaye û pêwîste neş-

ra wê bi zimanê Kurdî yan jî bi zimanekî rohilatî ku gelek pispor û xwendevanên Kurd karibin fêde jê hilgirin. Pirtûka wî 267 rûpel e. Ji wê 191 rûpel tekstê nivîsandîye; 16 rûpel navên çavjêderên ku hatine bi karanîn û 60 rûpel jî paşkoye-tê de malûmatên qenc û hêja li ser 321 rojname û kovarên Kurdî cî girtiye. Weke: kengî filan kovar yan rojname derketiye, kî ew derxistine, çen hejmar jê derketine, babeta wê çî ye...

Tekstê nivîsandinê jî ji sê feslan (deryan) tê ser hev.

— Dîroka tevgera rizgarîxwaziya Kurdî û xebata rojnamevanî ji sala 1898-1975 paragrafa dawî li ser destpêka derketina rojnamevaniya Kurdî li welatên Ewropa, Amerîka û welatên rojhilata navîne.

— Xebata partiyên Kurdî yên her çar perçên Kurdistanê di warê derxistina kovar û rojnaman de li dervayê welat.

— Xebata rêxistinên xwendevan û karkerên Kurd li dervayê welat di pêşveçûna karê rojnamevanî de.

Em heval tixtor Redwan pîroz dikin û hêviya pêşveçûnên taze jê re dikin.

A. AZAD
Mosko

KÛRT ÖRGÛTLERİNDE

KÛRT SOL SOSYETELİĞİ

- II -

□ Bir örgütsel yapıya eşit çalışma gücüyle katılmak herkesin aynı şeyi aynı düzey ve miktarda iş yapması demek değildir şüphesiz. İnsanlar zaten genellikle amatör düzeyde çalışmak zorundadır. Bu amatörlik yetenekle ilgili değildir. Bu bir konunun isimlendirilmesidir. Yani amatörce çalışıyorum diye bir insan becerisini acemi-ce harcamamalıdır. Varolan çalışma katkısıyla en profesyonel bir şekilde girmeye uğraşmalıdır. Ama malesef ilk yazıda değindiğimiz gibi bu tam tersi bir seyre sahip.

İnsanların var oldukları yapılarda çalışma güçlerini ortaya dökmedikleri gibi hiç bir iş yapmadan çok iş yapmış gibi kabul edilmeyi istediklerini vurgulamaya çalıştık.

Kürdistanlılar diğer ülkelerde yer alan ögeler gibi olmamalıdır. Uğraşında onların çok ilerisinde olmalı. Çünkü konular çok değişik. Örneğin bir Türk solu, bir Arap solu veya bir Yunan solu gibi değil, daha verimli ve fedakar olmak zorundayız. Varlığı ve yokluğu tartışma konusu olan bir ulusun kurtuluşu için uğraştığımızı iddia ediyoruz. Bu iddianın sahipliğini de yapmak zorundayız. Kimse Kürdistan'ı kurtarıp bize buyur etmez. O zaman biz kurtaracağız demektir. Bu nasıl olur? Bu herşeyden önce mütevazî fedakar bir çalışmayla olur. Bireylerin toplamı örgütsel düzeyi oluşturduğuna göre, bizler birey olarak üzerimize düşeni yapmak zorundayız. Bizim açımızdan herkesi razı etmek, her nabza göre kan şırınga etmek sorunu olmaz. Herkese gülümseme, hiçbirşey yapamama, kimseyi kırmama bizim işimiz olamaz. Kürdistan'ın bağımsızlığı için, Kürt ulusunun kurtuluş mücadelesini başarıya erdirmek için bize yalnız güler yüzler, dost görünüşler değil, gerçek dayanışmalar gereklidir. Biz bu duruma girmezsek, hiç kimse somut şartlarımızda somut dayanışmasını göstermez. Kürtlerde flaş isimler amaç olamaz, ufak taktiksel araç olabilir -bu örgüt isimleri açısından da böyledir-. Herkes gücünü ortaya koymalıdır. Yoksa insan bulunduğu yapıyı geriye çeken bir piston görevi görür. Kürdistan'ın buna tahammülü yoktur. Bu durum Güney Kürdistanlı örgütlerde daha çok gözlenebilir. Kürt ulusunun sırtından, peşmergenin kanıyla bir takım kazanımlar bir kesim küçükburjuva "yurtsever"lerce hovardaca harcanıyor, heder ediliyor. Bu ayrı bir yazının konusu.

Herkes çevresindeki bazı insanları mutlaka bilir. Kimisi sadece konuşur, iş yapmaz. Kimisi de ne konuşur ne de iş yapar. Hiçbir şekilde başkalarını incitmemeye, "acı" söz söylememeye çalışır. Böylesi biri çalışan iyi biri de olabilir, ama genellikle değil. Genellikle çalışmayan tipler herkesce hoş karşılanır, iyi insan imajı verir. Bu iyi insan, efendi, aklı-selim, "devrimci" özünde mevlevî tipi sofudur. Bu konumunu ve ismini bozmama uğraşısı verir, gitgide hiçbir iş yapmaz. Çevrede çalışmalardan da çekilmeye çalışır ve kendini arka planda çok iş yapıyor, yönetip yönlendiriyor hissi vermeye çalışır. Belli imalarda bulunur. Çevreden de öyle bilinir. O insan kalıbının cücesi oldukça kendini öne koyar. Amaç durumuna getirir. Bazısı ise çok uğraşır gibi her yerde olduk olmadık konuşur. Herşeyden sorumluymuş gibi gösterir kendisini.

Bütün bunlar bir yapının iflasiyla sonuçlanmazsa da yaralar almalarını sağlar. Bu nedenle büyük isimleri bir yerde tutmak, kalıplarına oturtmak gerekiyor. En rahat insanların kendilerini geliştirip aşmaları sağlanmalıdır. O zaman gerçekten çalışan, ulusu ve ülkesi için yüreği çarpan ve kendisini bu yolda kullanılması gerekli bir araç gören ögeler işi ele alabilir ve "namlular" da rahat hareket edemez. Ya çalışır gücünü ortaya koyar ya da içinin boşluğu, kabuğunun içi olmadığını ele verir.

Kısacası herkes kendisini bir yoklamalıdır. Canını verip, kafasını koyduğu Kürdistan devriminde ne kadar ciddi olduğunu kendisine sormalıdır. Pratiğine günlük tavırlarına bir göz atmalıdır. Gücünü yoklamalıdır. Yoksa Kürdistan deyip durmanın hiçbir anlamı yoktur. Kürdistan devriminin ciddi ve yürekli insanlara ihtiyacı vardır. Bilinçli ve becerikli... Kürdistan başka bir ülkeden alta değil, Kürt ulusu da dünyadaki şerefli yerine oturmalıdır. Kürt ulusu da onurlu bir ulusudur. Kürt ulusunun ulusal kurtuluşu düşmana inat sonuçlandırılacaktır. Bu başarı biz Kürdistanlıların çalışmasıyla olacaktır. Biz ulusumuzun kurtuluş mücadelesini başarıya götürmede bizzat temel araçlar olmalıyız. Dayanışmacı değil, işin sahibi olmalıyız. Herşeyi bu yöne aktarıcı olmalıyız. Kürdistan ve Kürt ulusunun çıkarları herşeyin üzerindedir. Bunu böyle kavrayalım, böyle bilince çıkaralım. Kürt aydını olmanın onurunu taşıyalım. Ulusal kurtuluşçu hareketlerin düzeyine erelim. Bunlar hep bizlere bağlıdır. Bu onur ve şerefe layık olmaya çalışalım. Bunlar biz birey ve örgütlere bağlıdır. Örgütler varlık nedenleriyle bu onuru taşıyorlar, bizler bireyler olarak bu onuru kendi benliğimize sindirerek örgütlenmeye değer düzeye gelelim. O zaman örgütleri yapıcı eleştiri ile düzeltbilme şansına da sahip oluruz.

Kürdistan Press'in 7. sayısında, orta sayfadaki Peşmerge EMİNE'den ders alalım. Bu ulusun, bu halkın devrimcisi, aydını olmanın hakkını verelim. Şiarımız şöyle biline: *Ya bu işi başaracağız ya da bu işi mutlaka başaracağız.*

A. DİKİLİ

Kurdistan Press; Box 70 80 ; 172 42 Sundbyberg SWEDEN

Postgiro: 2 65 33 — 0 / Stockholm

KURDISTAN PRESS • 28 BERFBARİNA PAŞI / OCAK 1987

KURDÊN LI AUSTRALYA

Australya • ANK

□ ANK-Australya

Di 16.12.86 de Serokwezîrê wilayeta New South Wales ya Australî, berêz Barrie Unsworth, civînek nemaze bo berpirsiyarên rojname û radyoyên ku programên xwe bi zimanek xeyn ji îngilizî pêşkêş dikin pêk anî. Di vê civînê de berêz Şahîne Bekirê Soreklî beşdar bû û li tev berêz Unsworth li ser rewşa Kurdan, bi taybetî ya weşîneka Kurdî li Sydney axift.

Weşîneka Kurdî di meha îlona 1985 an de şûna xwe di nav radyoya mîrî ya 2 EA girt û ji wê demê ta nuha bi berpirsiyariya Şahîne B. Soreklî mehê carekê, rojên şemê seet 2:30 pê nîvro bernama Kurdî niv seetekê pêşkêş kirin.

Bi gotina berêz E. Bawermend berpirsiyarek Komîtiya Pişt-girtina Gelê Kurd, Committee For Solidarity With The Kurds, ya ku endamên wê merovên Australî û Kurd in, bernameyek niv seet û mehê carekê neheqîyek e di derheqê Kurdên wilayeta New South Wales de. Hêvî ew e, ku weşîneka Kurdî bibe heftê carekê. Weşîneka Kurdî nûçeyan, bernameyên çandî, bîrûbaweriyên cuda û mûzîka Kurdî dike programên xwe.

Sydney • 01.01.1987

Ş.B.Soreklî û Berêz Barria UNSWORTH Serokwezîrê Wilayeta N.S.W ya Australî

Edepsiz Uyuz

Romê HAMA

□ Türkiye de ne bilimciler yetişiyormuş da bizim haberimiz yokmuş! Hele bu adı sanı belli olmayan ama bilhassa 1980 darbesinden sonra ansızın yerden biten mantarlar gibi çoğalan bu kalemler, araştırmacılar, bilimciler hem de her dalda bilimsel araştırma yapan ve bunu da pratikte kanıtlayan bu tür insanlara doğrusu Türkiye'nin daha çok ihtiyacı olacak. Neden acaba Türkiye'nin böyle alımlı, çalımlı, yetenekli, becerikli çok kısa bir zaman zarfında bilimsel araştırmalar yapıp, piyasaya sürebilen, okumuş mürekkep yalamış insanlara ihtiyacı var ve de ihtiyacı olacak. Bunun cevabı gayet basittir. Bu "yazarlar"ın bir kitabını eline alıp okuduktan sonra onların ne hallerde işlediklerini onların ne tür "insanlar" olduklarını da öğrenmiş olursun.

İsterseniz hep birlikte bu "yazarlar" sürüsünden bir tanesinin döktüğü incilere bakalım. Örneğin bizim sivri zekalı yazarımız Edip Yavuz, Türkiye'deki dil çalışmaları üzerine şunları söylüyor: bu "değerli yazar" önce oturmuş Türkiye'deki dil çalışmalarını ikiye ayırmış. "Birincisi, ölü dillerin aşiretler seviyesindeki kalıntıları arasında müsterekler bularak, türkçeye rağmen bir dil yaratma gayretidir." diyor. Edip Yavuz beye maşallah dememek elde değil. Adam ölü dillerle uğraşmış, türkçeden ayrı bir dil yaratmak isteyenleri tesbit etmiş. Hem de nasıl ve kimler bunu yapıyor mus biliyorsunuz? Kimler olacak deyip merak etmiyelim. Onları da şöyle sıralayalım: "Tireji, Rızgari, Azadi, Denge Komkar, gibi süreli yayınlar türkçe adına kelime derleyip, yayınlıyorlar."

Diyeceksiniz ki, be beyefendinin incileri hepsi bu kadar mı? Tabii ki değil! Bu ölü dillerden ayrı bir dil yaratma, türkçe adına kelime yaratma, bölücülük yapma vb. gibi görüşlerini de şu aşağıdaki alıntı ile ispatlıyor:

"Yurt dışında yayınlanan bölücü yayın organlarından birinin her sayısının ilk sahifesinde şu ifade vardır: **Organa Komita Merkeziya Partiya Sosyalist Kurdistanı Türkiye**."

Edip Yavuz, kürtçenin türkçeden ayrı bir dil olmadığını savunuyor, bunu da alıntı yaparak kelimeleri analiz ederek ispatlıyor. Ama, bu kısa alıntı da bile 5 tane yanlış var. Olur böyle şeyler. Bilim adamı olmak kolay mı? Ne de olsa yukarıdaki alıntı türkçe değil, türkçeymiş. Adam türkçe okumuş. Profesör olmuş. Aynı dilde bir kısa cümleyi aktarıktan 5 tane hata yapıp vermiş. Fazla önemli değil!!!

Şimdi, biraz da dünyada eşine ya rastlanmamış ya da çok az rastlanmış analizlere, Edip beyin dilbilim hakkındaki görüşlerine bir göz atalım. Tabii Edip beyin hünerleri yalnızca Kürt dili ile ilgili değil. O aynı zamanda, politik hünerlere de sahip. Bakın, Riya Azadi ve O'nun kürtçesi üzerine neler yazıyor. "Bu organ isminden de anlaşılacağı gibi, solcu ve Kürtçü bir yayın, yani Kürttürklerin Türklüğüne inanan ve ayrıca sosyalizme inanan bir yayındır. Aynı millet için, aynı dil ilkesi bu kadronun da görüşleri arasındadır. İbareyi kelime kelime ele almak istiyorum; 'Organa=Organ', 'Komita=Komite', 'Merkezi=Merkezi', 'Partiya=Parti', 'Sosyalist=Sosyalist', 'Kurdistan=Kurdistan', 'Türkiye=Türkiye'. Bu açık durum karşısında şu söylenebilir: Kürtçe diye Türktenin dışında müstakbil bir dil yoktur. Türkçe ile Kürtçe aynı dildir."

Bu açık durum karşısında, Edip Yavuz'un söyle-

nebilir dedikleri, söylenemez. Bilakis, onun saçmaladığı, yalan söylediği ve yazdıklarının gerçeklerle hiçbir ilişkisi olmadığı söylenebilir. Yukarıdaki kelimeler, ne türkçedir ve ne de kürtçe. Bu kelimeler arapça, latince ve diğer indogerman Avrupa dillerine aittir.

Türkiye'deki dil üzerine çalışmaları sebepsiz olarak ikiye ayırmıyor bu bay. Bölücülerin dışında dille uğraşanların amacı şöyleymiş: "Bütün soydaşlarımızı kucaklayıcı, çağdaş modern türkçeyi yaratıp milletimizin ortak dili olarak yaşayabilirliğini sağlamaktır. Dil konusunun, dilcilerin meselesi olduğu şuurundayız. Ancak, dil bahsinin milli bütünlüğümüzle ilişkili ciheti hiç sahamıza girer. İlgisizliğimiz beklenemez. Sorunumuz Türk milli birliğinin sağlanması ve devamlılığını temeni sorunudur."

Evet. Kimse kendi niyetini ve sorununu ve bilimsel anlayışını, bu kadar açık ortaya koymaz herhalde.

Bu yazısında, Edip Yavuz'u, Edip Yavuz ile açıklamak mümkün. O, Kürtleri eleştirdiği kriterlerle, kendini ele veriyor. O'nun amacı, bütün soydaşlarını kucaklayacak, milletinin ortak dili olarak çağdaş, modern türkçe yaratılmak. Oysa, bu zatın kendisi, Kürtler bu işi yapıyorlar diye Kürtleri eleştirmemiş miydi? Ayrıca, kendisinin dilbilimci olmadığını ve dil konusunun dilcilerin meselesi olduğunu biliyor ve bunu yazıyor. Ama, arkasına ikinci bir cümle eklemeyi de hiç mi hiç unutmuyor. Bu ikinci cümlede de kendisinin için dil ile uğraştığını açıklıyor! Meğer dil bahsinin, O'nun milli bütünlüğü ile ilişkisi varmış. Yani, milli bütünlük yine tehlikeye mi düşmüş ve bu nedenle Edip Yavuz, işi olmayan bu işe karıştırmış. O'nu kutlamak gerekirdim ve O'nu nasıl mükafaatlandırabilirim diye düşünüyordum. Birdenbire aklıma bir fikir geldi. Kanımca pek de fena olmasa gerek. Çünkü, daha ben ilkokuldayken, öğretmenimden şöyle bir fıkra duymuştum: Mustafa Kemal Atatürk ilkokuldayken derslerine çok çalışmış. Zeki ve çalışkanmış. Onun bu kabiliyetine hayran olan öğretmeni, O'na kendi ismini vermiş. Artık, ismin yalnız Mustafa değil. Mustafa Kemal olsun demiş. Benzer bir işi de TBMM yapmış. Türklere yaptığı atalığı, babalığı için soyadı olarak türkların atası anlamına gelen Atatürk sıfatını vermiş. Böylece, Mustafa, Mustafa Kemal; Mustafa Kemal de, Mustafa Kemal Atatürk olmuş. Neden? Zekası ve yiğitliğinden ötürü.

Edip Yavuz, bence Mustafa Kemal'den geri kalmıyor. Türk milletinin bütünlüğünü, O'nun ortak dilini yaratıp modernleştirmek istiyor. Kürtçeyi yok sayıyor. Kürtçe denilen şey, zaten türkçeymiş...

Ben, Edip Yavuz'a, bu çalışkanlığından ötürü kendi ismini veremediğim için üzgünüm. Ama, O'nun ismini, şanına şerefine yakışır biçimde değiştirmek istiyorum. Kanımca, O'na yakışmaya- cık kadar da kötü bir isim değil. Hem kendisi, kürtçenin, türkçe olduğunu bize ispatlamak için organ=organ, komita=komite, merkezi=merkezi, partiya=parti, sosyalist=sosyalist, kurdistan=kurdistan ve türkiye=türkiye türünde bir analiz yapmamış mıydı? Biz de O'nun ismine yarışı bir analizle analiz yapalım: Edip=Edepsiz; Yavuz=Uyuz. Yani, Edepsiz Uyuz.

13.12.1986 / Tübingen

İçimdeki Korku

Ya da generallerin okunma yağ sürme çabaları

□ Kürdistan'da jandarma terörü çok vahşi idi. Başçavuş; savcı, yargıç ve cellat idi adeta. "Atın bu itti nezarete, yatırın falakaya eşek oğlu eşiği, neymis jandarmaya selam vermemeğ öğrensin deys" gibi emirler derhal yerine getirilirdi. Biz çocuklar korkudan titrerdik. Aksakallılarımız da secdeye iner gibi eğilerek selam verirlerdi jandarmalara. Günlük baskı ve zulümler çok katı idi. Allah gavurları da yılanları da Romilerin vahşetinden korusun derdi anam. Hâlâ işgalci Türk askerlerine anam Romi der. Kürt ulusunu bu zulümden kurtarmak benim için kaçınılmaz tek amaç oldu. Uyarılar da sağdan soldan geldi. "Aman oğlum, okuldayken Kürtçü damgasından kaçın" dedi peder. "Unutma köprüden geçene kadar ayağına dayı demek gerekir, yeğenim" dedi bir amcam. "Önce okulunu bitir ondan sonra bilinçli olarak hak ve hukukumuz için çalış. Bilinçli ol, bilinçli yurtseverlerle çalış. Bak Şeyh Said, Seyid Rıza, İhsan Nuri Paşa gibi yiğitlerimiz bilinçli teşkilatlar kuramadılar veya cahillerin ihanetine uğradılar. Tahsilini bitirinceye kadar Kürtçü damgasından sakın" vs.

Ben de özenle Kürtçü damgasından kaçındım. Solcu ve sosyalist yoluna düştüm. Bütün ulusların kurtuluşunu istedim. "Bütün uluslar kurtulursa, Kürt ulusu da kurtulmuş olur" sevdiğime girdim. Yaşasın Marks, yaşasın Lenin, yaşasın Stalin, yaşasın Mao! Yaşasın bütün ulusların kurtuluş mücadelesi! Kürtçü damgasından başka hiçbirşeyden korkum yoktu sanki. Kahrolsun Amerikan emperyalizmi! Yaşasın Küba, Angola, Vietnam, Filistin kurtuluş mücadelesi...

Okulu bitirdim. Aydın bir sosyalist olarak bütün ulusların kurtuluşu için çalışmaya devam ettim. Bir ara kafamda bir soru işaretini belirdi. Peki neden Filistin, Küba, Angola, Çin ve Sovyet aydınları "yaşasın Kürt ulusal kurtuluş mücadelesi" demiyor? Onlar da mı Kürtçü damgasından korkuyorlar acaba? Bir ara da "Kürtçe okuyup yazalım" dedim. Devrimci bir Türk arkadaşım hemen "Milliyetçiliğin sırası mı?" dedi. Bir Kürt derneği kuralım dedim. "Nedir sendeki bu burjuva düşüncesi? Kürtlerin Türkiye'de devrimci-ilerici Türklerle, Suriye ve Irak'ta da devrimci-ilerici Araplarla çalışmaları en doğru yoldur" dediler. Bir süre yaşam oldukça basit idi. Zira, Amerikalının yaptığı ve söylediği herşey kötü ve yanlış iken kendilerine sosyalist diyen ülkelerin yaptığı yapmadığı, söylediği söylemedikleri herşey haklı ve doğru idi benim için. Artık "burjuva" damgasından korkmaya başladım.

Kahrolsun kafamdaki soru işaretleri! Niçin Sovyetler Birliği Kürt sorununu Birleşmiş

Milletlere götürmüyor? Neden kimse Filistinlilere "devrimci-ilerici İsrail örgütlerine katılın ve beraberce emperyalizme karşı savaşın" demiyor? Ne için Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti Amerikan emperyalizmi ile ticari ve kültürel bağlar kurma çabalarında yarış ediyorlar? Burjuva damgasından kaçınmak için kimseye bu soruları sormuyordum.

Her nasılsa bir gün Sovyet liderlerinin Sovyet ekonomisini eleştiren bir çift sözünü tekrarladım. "Burjuva" suçlamaları sağdan soldan aşağıdan yukarıdan yağdı üstüme ve korkum buharlaştı, kayboldu. Bunun için aşağıdaki varsayım ve soruları yazmaktan çekinmiyorum artık.

1-Neden Kürdistan'ı bölüp parçalayan ve batı emperyalistleri tarafından çizilen sınırlar kendilerine sosyalist diyen ülkeler tarafından Marks ve Engels'in çizdiği sınırlar imiş gibi saygı gösteriliyor?

2-Neden kendilerine sosyalist diyen ülkeler Kürt ulusunu ezen rejimlerle ticari ve kültürel ilişkiler kurmakta batı emperyalistleri ile yarış ediyorlar?

3-Kürt ulusuna yapılan baskılar karşısında batı ülke hakları kendilerine sosyalist diyen ülke haklarından çok daha duyarlı ve örgütlüdürler.

4-Kürdistan'dan binlerce kilometre uzakta olan Avustralya gibi kapitalist bir ülke Kürt ulusal haklarını savunurken, neden Kürdistan'a çok yakın kendilerine sosyalist diyen ülkeler Kürdistan'daki vahşeti görmemezlikten geliyorlar?

5-Her yazıda, her konuşmada Amerika ve Batı ülkelerini şiddetle kınayan Kürt yurtseverleri en azından Türk generaller çetesinin ekmeğine yağ sürmüyorlar mı?

Korkum buharlaştı dedim. Bu da tam olarak doğru değildir. Zira her ne kadar burjuva damgasından korkuyorsam da "Küçük" burjuva olmayı da sevmiyorum. Okulda matematiğimin zayıf olmasına rağmen, yaptığım hesaplara göre, Kürt ulusunun sadece petrolü Türk, Arap ve Acemlerin ellerinden kurtarıldığı an Kürdistan'da hemen hemen herkes "Büyük" burjuva refahına kavuşur. Bugünkü sözde zengin fakat çoğunun bir araba almaya gücü yetmeyen Şeyh ve Ağaları-muz da ulusal mücadeleye katılmazlarsa Kürdistan'da yoksul "proleter" olarak kalırlar.

Evet, artık amacım Kürdistan'da herkesi "Büyük" burjuva refahına kavuşturmak.

22.11.1986 • Sydney/Avustralya

M. AZAD

Kısır döngüden kurtulalım!

□ Bilgi alış-verişinin, münakaşanın, sohbetin yerini diğer bilgi, haberleşme gereç ve araçlarının alması olanaksız. Bunun ne klasik haberleşme araçları (gazete, kitap, dergi) ve ne de radyo, televizyon, video gibi yeni haberleşme araçları sağlayabiliyor ve ne de gelecekte keşfedilecek yeni haberleşme araçları sağlayabilecektir.

Modern toplumlarda yeni haberleşme araçlarının saldırganca klasik toplum yapısına girmesinden ötürü belirginleşen toplumsal ve ruhsal bunalım son yıllarda psikolog, sosyolog, sosyo ekonom, psikiatri mütehasşislerini en fazla meşgul eden konulardan biridir. Ve tüm bu ülkelerde gelişen "Yeşilciler" siyasi akımı sadece tekniğin tabiata karşı gaddarca saldırısının cevabı değil aynı zamanda yeni haberleşme araçlarının geleneksel insan ilişkilerinin zedelenmesine (bu ulaşım araçlarından) verilen bir cevaptır da. Ve tüm bilim adamları 3 noktada birleşiyorlar:

1. Yeni haberleşme araçları toplumsal ilişkileri zedelemiştir.
2. Edinilen bu yaralar tedavi edilmeli ve yeni zedelenmelere karşı tedbirler alınmalıdır.
3. Geleneksel insani ve toplumsal ilişkilerle yeni haberleşme araçları arasında bir denge sağlanmalıdır. İnsanlığın bir kesimi modern haberleşme araçlarıyla uğraşsa dursun, biz 20 milyon üstünde bir ulusun klasik haberleşme araçlarından bir tanesine, yani gazeteye, onbeş günde bir çıkan tek bir periyodik gazetye sahip olmanın "sevincinde"yiz. Bu sevinç kaynağının değerlendirilmesinde, kaynağının relativitesini ölçmede sadece ve sadece insani ilişkilerle mahkumuz (bütün toplu ilgilendiren konularda olduğu gibi) yani bu gün diğer bizi ilgilendiren bir yandan başarıya ulaştırıp diğer yandan sorun yaratan modern haberleşme araçlarından yararlanamadığımız gibi, klasik haberleşme araçlarından istifade etmeyi düşünemeyiz çünkü yokturlar. (Bir günlük gazetemizin, haftalık dergimizin, çeşitli konula-

rı işleyen kitapların olmayışını kastediyorum.) Ziyarete gelen, karşılaştığım, görüştüğüm kişilerden: "Yeni çıkan bu periyodik (periodyik yayın organımı) yani Kürdistan Press'i nasıl değerlendirirdiklerini sorun.

- Kek (?) Kürdistan Press'i nasıl görüyorsunuz?
- Şüpheli bir bakış (bu konu nerden geldi anlamında)
- Eee, Rızgari'dir.
- Rızgari nedir yani? Ben Kürdistan Press'i soruyorum. Nasıldır, sen nasıl görüyorsunuz...?
- Eee, diyorum ya çıkarılmıyor Rızgari'cilerdir.
- Sizin ön kısımda (Enstitünün galerisi kast ediliyor) Kürdistan Press'i gördüm.

- Evet
- Siz sürekli abone misiniz?
- Tüm yayınlar buraya geliyor biz de tüm yayınları misafirlerimiz için bulunduruyoruz. Diğerlerini görmediniz mi?
- Yo, yo gördüm.
- Madem konuyu Kürdistan Press'e getirdin kek Doktor (?), sen nasıl görüyorsun?
- İyi, Rızgari'dir!

Yeniden vurguluyorum ki 20 milyon üstündeki bir ulusun tek periyodik yayını için "düşünen" insanlarımızın verdiği tek sıfat Rızgari'dir. Bir gazetye verilecek bir çok sıfat vardır. Bu sıfatlar Kürtçe'de de vardır.

Örneğin: Têkuze, birenge, qelse, baştır e... Bir köylüye, kız kaçırmış delikanlıyla ilgili bir soru yöneltseydi, herhalde durumu anlatmak için birçok sıfat kullanırdı: örneğin, yakışıklıdır, babayığıttır, cömerttir vb.

Yoksa okumuşlarımız okuma olayıyla ilgili sosyokültürel regresiyona mı uğradılar. Böyle bir olgu varsa, birden fazla sosyal bilim dalına yeni sansasyonel araştırma konusu bulunmuş olur demektir.

Aliyê XEMXWAR

BİR DEVRİMCİNİN CEVABINA...

Sosyalist Kürdistan'ın inşaa sürecinin ön koşulları nesnel ve öznel konularda evrensel ve tarihsel materyalizme dayalı olarak tüm inisiyatifimizle vardır, diyebiliriz. İnisiyatif kaydını koymam şundandır ki, tarihsel perspektiflerin önümüze koyduğu hedefler, ulusal temelde giriştiğimiz bağımsızlık savaşımızın niteliği, sosyalist veya ne idiği belirsiz bir yapı oluşturma özelliğine taşıyabilir ne idiği belirsiz bir yapı inşa sürecinin ardından, ortaya çıkacak olan toplum, eşitsiz iktisadi gelişme süreci ile bir yandan "bağımsız" diğer yandan başka ekonomilere, emperyalist ve sömürge uluslara bağımlılığı zorunlu kılacaktır. Kürdistan gibi coğrafi olarak oldukça önemli stratejik bir bölgede yer alan siyasi yapıyı hangi "iyi niyet" bağımsız blokta barındırabilir. Halkımız bugünkü ağır zorluklarla dolu çileli yaşamı ancak kendi yönetimiyle şekillendirilmiş idari sisteminde günlük yaşama dönüştürülebilir. Bağımsız Kürt Devleti'ni kurma savaşını sosyalist insanın gerçekleşmesi perspektifini dışlamaz. Biri diğerinin yolunu açar, ona nesnel ortam hazırlar. Yeter ki inisiyatifimizin nihai zaferine olan inancımızı koruyalım. Devrimin stratejisi konusunda gelince: İnancım şudur ki; gerici, saldırgan, emperyalistleşme süreçlerinde ülkelerin yanı sıra bu ülkelerin "ilerici" küçük burjuva devrimcilerine karşı verilecek savaş Kürdistan ve dünya devrimlerinin en acil sorumluluğudur. Gerçeğin diyalektiği bizlere kanıtlamıştır ki bu "güçler" kendi devrimlerinin bile tarihsel görevlerini yerine getirememişlerdir. Bu bağlamda coğrafi olarak yakın, genetik olarak farklı bulduğumuz ulusların "sol" kesimlerine verilecek en ufak pahalar ve ödünler en önemli tarihsel hatalardır. Sadece yayıncılık ilişkilerinde teoriler yaratmayı, genel doğruları savunmayı çok iyi bilen devrimci entellektüeller; kendi ulus hareketlerinin pratik ilişkiler sentezinde bir adım bile kullandırmaya niyetli değillerdir. Uluslararası dayanışma adına ancak biraz daha olumlu davranabiliriz. Asıl vurgulamak istediğim şudur ki bu ülkelerin devrimlerinin kuyruğuna takılmak yerine, kendi 4'lü devrim stratejimizi oluşturup, tüm Kürdistan'lıların ortak savaşının ön koşullarını sağlayabilmek, hazırlamak ve hızlandırmaktır. Önümüzde böylece çetin ve uzun bir savaş vardır. Birinci olarak; karşılaştığımız zorluklar ve özyerler ne denli güç olursa olsun yurdun bağımsızlığı ve ulusal devrim uğruna bu görev tüm komünist Kürtlerin ve her ilerici Kürt halkı'nın vazgeçilmez görevidir. İkincil olarak; insan varoluş kavgasının zorunluluğu, sorumluluğu ile çağına ve toplumuna karşı çağdaşca bir düşünce ve davranışla verdiği savaşında insan onurunu duyabilmelidir.

Ash ASYA • İNGİLTERE

1980 SONRASI KÜRT YAZINI

Firat CEWERÎ

Özellikle 1980 sonrasındaki Kürt yazınında çok önemli nitelikte gelişmeler var. Ne yazık ki, bu gelişme ancak yurtdışında ve sürgünde kendisini gösterebiliyor. 1980 öncesi ortama göz attığımızda, bazı siyasi dergilerin köşelerindeki ajitasyon ve propaganda şiirlerin dışında, Kürt edebiyatına ve Kürt edebiyatı ile ilgili yazı ve makalelere pek az rastlanırdı. Tabii, istisna olarak Tirêj'i anmazsam; Tirêj'in yazar ve sorumlularına hakaret etmiş olurum. O ortamda, yani nispi burjuva demokrasinin varoluş döneminde, Kürt siyasi hareketinin gelişip serpildiği dönemde, neden Kürt edebiyatına eğilip, onu desteklemeye çalışmıyorduk? Bu sorunun yanıtı bence çok yönlüdür. Bu soruya yanıt verilebilir için, o dönemdeki Kürt siyasi hareketlerinin durumu, onların yapılarını ve güttükleri politikayı şema halinde sermemiz gerek. Biz, burada sosyolojik bir araştırmanın derinliğine inmeden, kısa bir örnek vermekle yetineceğiz.

Bilindiği gibi, 1970-80 arası gerek Türkiye'de ve gerekse Kürtistan'ında sıcak bir dönem yaşandı. Burjuva demokrasinin verdiği bazı olanaklardan yararlanarak dernekler kuruldu ve söz konusu derneklerde siyasi çalışmanın yanısıra, az da olsa kültürel çalışmalar yapıldı. Hareketin henüz olgunlaşmadığı, militanların genellikle lise gençlerinden oluştuğu o dönemde, Kürt dili ve edebiyatına eğilmek, Kürt dilini geliştirip onu edebi bir dil statüsüne getirmek, bazı dogmatiklerin ve ulusal nihilistlerin perspektiflerine ters düşüp, gericiyle nitelendiriliyordu. O dönemde var olan kimi grup ve organizasyonların "Ana dille eğitim"e sarılmalarına rağmen, kendi aralarında, toplantı ve söyleşilerinde kürçe konuşmalarına hemen hemen hiç rastlanmazdı. Bu olay 1978-79'lara kadar sürdü; 1980'den sonra, askeri darbe ile, temelden olmasa da gene bir çok şey değişti.

Bu, sadece Kürtler için yeni bir dönem olmadı. Türkiye'de de bugün 1980 öncesi ve sonrası edebiyat tartışma konusu olmuştur. Düşün dergisinin ekim sayısında "1980 sonrasında Türk şiirine bakış" başlıklı bir toplu söyleşi yayımlandı. Bu söyleşi, Türkiye'nin ileri gelen ve 40 kuşağı olarak niteleyebileceğimiz belli başlı üç şairden oluşuyordu; Arif DAMAR, Can YÜCEL, ve Kemal ÖZER. Söz konusu şairler, görüş birliğine varıp, Türkiye'de 1980'den sonra ki siyasi baskının uzun sürmesinden dolayı, Türk şiirinin yerinde saydığını ileri sürmektedirler.

Buna karşın, 1980 sonrası kuşağı sessiz kalmayıp eski, yaşlı kuşağa açıkça eleştirilerini getirmektedirler. "1980 sonrası şairleri kadar şiir üzerine, estetik üzerine, sosyoloji, felsefe, tarih üzerine kafa yoran başka kuşak yok" diyor yeni, 1980 sonrası kuşağı.

Burada, konumuz Kürt yazını olduğu için, 1980 öncesi ve sonrası kuşakları arasındaki çelişkilerin detayına inmeden, Kürt yazını ile sınırlı kalmaya çalışacağız.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan günümüze dek, Kürt kalemli prangalara vurulmuş, Kürt yazar ve sanatçıların ağzına gem geçirilmiştir. Siyasal değişikliklerin niteliğine bakmaksızın, Kürt dil ve edebiyatına karşı yumuşak bir politika yürürlüğe konulmamış, ayrımcılık ve inkarcılık politikası sürdürülmüştür. Ama, bazı siyasal değişikliklerin hemen ardında devrimci sanat fıskırması, teması toplumsal gerçekçilik olmuştur. Son otuz yıl içinde, her on yılda bir cuntalar kanalı ile siyasal değişiklikler olmuş, altmış ve yetmişli yılların cuntaları ancak kısa bir dönem yaşayabilmiş, tekrar demokrasiye (kısıtlı olsa) geçtikten hemen sonra, o kısa, ama baskının ve sömürünün ağır olduğu dönemin ürünü olarak, büyük bazı eserler ortaya çıkmış ve yeni edebiyat adamlarının yetiştirilmesine neden olmuştur. Ama bu olumlu gelişme ile birlikte, sanat ve sanatın estetiğinden uzak slogan tipi bir yazı türünün gelişmeside söz konusu olmuştur. Ve o gelişme az da olsa hala Kürt müziği ve yazınında etkinliğini sürdürmektedir. Ki, bu da Kürt insanların içinde yaşadığı koşulların sonucu olarak zulme, baskıya ve kişiliğini savunmaya ilişkin bir protesto örneğidir.

1980 askeri darbesi Kürt siyasi hareketine, genellikle sol'da büyük bir darbe oldu. Kimi parti ve gruplarda parçalanmalar olurken, Türkiye cezaevleri ilericilerle tıkanırdı. Belirli bir kesimde, paçayı ele vermemek için Avrupa ülkelerine politik mülteci olarak sığınmayı öngördüler. İşte bu kesimde yeni bir kuşak oluştu. Kürt yazını tarihinde verimli bir kuşak, çok kültürlü bir kuşak olarak adlandırabileceğimiz 1980 sürgün kuşağı ortaya çıktı. Gruplar arası bağımsız yazar ve bilim adamlarının dışında, Kürt parti ve grupları da bugün Kürt yazınına eğilmiş bulunmaktadır. Örneğin 1980'den sonra İsveç'te Kürt Dernekleri Federasyonu kuruldu ve yayın organı olarak aylık kültür-sanat dergisi "Berbang" çıkarıldı. Paris'te tanınmış yazar, sanatçı ve bazı eski Kürt politikacıları tarafından Kürt Enstitüsü kuruldu, yayın organı "Hêvî" nin dışında, beş dilde yayınlanan yıllık Kürt araştırmaları dergisi "Studia Kurdica" ve Kürtlerle ilgili çıkan yazıların birikimi olan, iki ayda bir bülten çıkarılmaktadır. Ayrıca, en zengin Kürt kütüphanesi olan Paris Kürt Enstitüsü'nün kütüphanesi, bugün Kürtlerle ilgili 25 dilde, 3000 cildi aşkın bir kütüphaneden oluşmaktadır. Paris Kürt Enstitüsü'nün bir yolu olan Bonn Kürt Enstitüsü, kürçe-almanca "Mizgin" adlı derginin dışında, Kürt dili ve edebiyatı ile ilgili bir dizi kitap ve broşür yayımladılar ve hala da yayımlanmaktadır. 1980 öncesi türkçe çıkan "Têkoşer", 1980'den sonra kürçe çıkarılmaya başlandı; içerik ve kalite bakımından da daha ileri ve yüksek bir niteliğe vardı. 1980'den sonra İsveç başta olmak üzere, Avrupa'nın değişik ülkelerinde Kürt yayınları kuruldu, çeşitli dallarda sayısız Kürçe kitaplar yayımlandı. Kürt edebiyatının cılızlığı ve sadece klasik türden şiirle sınırlı olduğu dönem aşıldı, günümüzde çağdaş şiirler, düzyazıda da komşu ülkelerin yazarlarından hiçe geri olmayan roman ve öykü yazarlarımız ortaya çıktı.

Son olarak, Kürdistan Press'in yayın yaşamına girmesi, Kürtlerde gazetecilik tekniğinin ilerlemesi ve demokratik görüşün hakimiyet kıldığının örneğidir. Böylesi kısa bir dönemde, Kürçe yayın ve Kürt yazınının bu denli gelişmesi, ülkede diktatörlüğü yaşarken, Avrupa ülkelerinde bazı demokratik hakları elde etmemizden ileri geliyor olmaktadır.

ŞEX Û XULAM

Axa, beg û şexên Kurdistanê ji berê, hetani îro li ser xelkê tade û zilmê dikin û xelkê di kar û barê xwe da dixebitîn. Ji bo karê nava mala xwe jî ji xwe ra xulam û qewreşan digirin û hemu karê xwe bi wan didin kirinê.

Şex Xalit xwediyê heft gundan bû, axa wî, deh-lên wî, pez û dewarên wî pir bûn. Rewşa wî a aborî pir baş bû. Ewên ku di gundê şex Xalit da dijîyan di nav feqîrî û belengaziyê da bûn. Şex Xalit jî di nav dewlemendiyê de heb dixwarin, heblorî badikirin.

Şex Xalit temamê karê nava mala xwe jî bi xulam û qewreşan didan kirinê. Ew hem şex, hem jî axa bû û jina wî jî xanim bû, wî/wê destê xwe ne dida tu tiştêkî û hemû tişt hazirî dihatin ber wî.

Reşîtu xulamê şex Xalit bû, jina wî Seher jî qewreşa şex bû, hemu karê nava mala şex wan dikir, pez dihawandin, didoşan, paqijî dikirin, xwarin û wexwarina şex jî wê çêdikir. Şex jî bo ku di piçûkiya xwe da zewicî bû û ew jî û jina wî jî hendî pir bûbûn. Ji xwe jî şex wexta di çiwanya xwe da bû jî jînkê xirab bû. Berwê yekê çavê şex hergav li derve bû. Şex Xalit çav ber da bû qewreşa xwe, hema nizanî bû ku çî bike qewreşê jî destê xulamê xwe derxe û bike jina xwe. Qewreşa wî jina Seher jineke bi hisn û pir rind bû.

Rojek wek her rojan Reşîtu nan anî danî ber şex û çû ber derî runîşt ku şexê nanê xwe bixwe û ew jî sifra nan jî erdê rake. Şex du kefçî li nan xist û

xwar, mendê xwe tirş kir û bakir Reşîtu, got: "Reşo wî nanî kê îro çêkiriye" Reşîtu bi lez hat ber şex, elpençe sekinî û got: "Şexem, ez qurban, wek her rojî qewreşa te Seherê çêkiriye, qey îro nexweş nan çêkiriye, an jî bê xwe yê", "Na, ji xweşiyê yan jî ji nexweşiya çêkirina nan nîne, bina zinyayê ji vî nanî tê, loma min ji te pirs kir ka kê wê nanî çêkiriye"

Ser wê gotina şex, Reşîtu ji xwe ra şaş û ecêp ma û xuşîkek kete dilê wî; gelo jina wî bi dizî bi yekê ra raza bû an jî bi roj bi dizî wê karî bi kesikî xerip ra kir, ku bina zinya wan ke-te nava nan. Reşîtu ji xwe ra wan tiştan difikirî û zer û ziwa bûbû. Paşê wê bêdengiya kin şex got; "Reşo xelet fam meke, jina te qewreşa min e û diwê ebrêda tu kesek bi çavê xirabiyê nîkarê li jina te mêze ke. Lê ez difikirim, dibêjim ku sedemê vî tiştê tu yî. Tu û jina te imrê we yek e, û hun bi hev ra mezin bûne, merivtiya we jî heye, we mi-heqeş bi hev ra şîr vexwariye ku loma hûn gava bi hev ra radizên û wê karê dikin dibe zinyayê û ji berwê yekê jî bina zinyayê ketiye nava nan"

Reşîtu henî dilê wî hat ber wî û got; "Şexem, ez qurban, rast e dibe jî di piçûkiyê de ez şîrê diya wê bixwim, an jî ew şîrê diya min bixwe. Lê min bi vî tiştê nizanî bû, gelo di vîya de gunê min çî heye?" Bin ket ber şex û got; "Ji ber ku tu vî tiştê nizanî bû, gunê te tune ye. Hema way tu hendî pê hesyayî û Seher hendî wek xweşka te ye; gere tu hetanî mirinê tucarî qet pê ra ranezî"; "Şexem, ezê bi Seherê ra ser serê min û ser çavê min; ez hendî tu caran pê ra ranazim û tu çî rê bi min nişandî ez ê wek te bikim"; "Baş e kurê min. Gere tu wê berdî û bi çavê

wê xuşkatiyê edî lê mêze bikî"

Reşîtu cî da di hizura şex de sê kevir kir destê xwe û telaqê xwe avêt û Seherê ji xwe, da berdan. Seher gava bi vî tiştê hesiya ji xwe ra ecêb ma, hema çî bike tu tiştêkî ji destê wê ne dihat.

Di wê navê de demekî derbas bû Şex jî xulamê xwe Reşîtu ra ji nava gund nebiyek anî û ew zewicand. Piştê zewacê bakir Reşîtu got: "Min way te zewucand, lê lazim e, em Seherê jî bizewicînin, gune ye, te çawan jin kir, heq e ew jî mêr bike"

"Şexem tu hema kî dixwazî wê bidê pê. Emrê wê di destê te de ye, tu çawan dixwazî ewê wek te be."

"Reşo tu henî tiştan nizanî û ji tiştê olî baş fêhm nakî. Seher hendî xweşka te ye, dilê te kê bixwazî lazim e tu wê bidî wî"

Reşîtu hinek jî xwe ra fikirî û tiştêkî ji hev dernexist û got; "Şexem, ez qurban, wele ez nizanîm ku wê bidîm kê, hema tu kê dibêjî em wê bidin wî"

"Ne nabe, ger ola me divê tu herî pir jî kê hez dikî lazîm e tu wê bidî wî kesî. Ew merivê ku tu jê hez nekî û wê bidî pê ewî tu ê pê pir gunekar bibî, de heydê bêje tu herî pir jî kê hez dikî"

Reşîtu şaş ma. Nizanî bû çî beje; piştî xwedî pir jî şex berwê dikir. Hema çawan dibû qewreşêk rabe bi şex ra bizewice. Reşîtu got; "Ez qurban, wele piştê xwedî û pêxember, ez herî pir jî te hez dikim. Lê hema çawan dibe ku ez bêjim bila ew qewreşa te bi te ra bizewice, ez şaş mame ku ez çî bêjim"

Şex jî xwe tiştêkî weha dixwest û di hundirî wî da keyfa wî hat û got; "Reşo madem ku, tu pir jî min hez dikî, gor şertê olî û jî bo te ezê bi Seherê ra bizewicim"

Û şex bi van fen û derwên xwe bi Seherê re zewicî.

Lokman POLAT

HEKÎMÊ LOQMAN

□ Hekîmê Loqman hekîmtî (bijîşkî) dikir, hekîmekî bi nav û deng bû. Xelk û alem tev diçûn cem wî û bi saya wî derman ji brînên xwe re didîtin.

Rojekê yekî nexweş hat cem hekîmê Loqman û derdê xwe jê re got:

Hekîmê Loqman got:

—We îro goştê mirîşkê daye nexweşê xwe yên li dora wî ecêbmayî man

—Erê wele rast e.

—Naxwe herin malê, heta heftakê goştê mirîşkan nedin wî.

Piştî ku ew ji wir çûn, kurê Hekîmê Loqman hat cem bavê xwe û jê pirsî:

—Yabo, te ji ku zanî bû ku wî goştê mirîşkê xwariye?

—Lawo ez îro di ber mala wan re derbas bûm min periyê mirîşkan li ber deriyê wan dît.

Rojekê Hemîmê Loqman ne li mal bû. Kurê wî li şûna wî li nexweşan dinerî.

Ber nivrokî yekî nexweş hat cem kurê Hekîmê Loqman û derdê xwe jê re got:

Kurê Hekîmê Loqman li wan veqeran:

—We îro goştê Keran daye vî nexweşî.

—Wehhh!... Estexfirulahî li ezîm, bi serê

şex me goştê Keran nedaye wî heyran!...

—Na ez zanîm we goştê Keran daye wî.

—Qurbana serê te, ji bo xudê, van gotinan nebêje law...

—Rabin herin, hun ji min bêhtir nizanin, nexweşê we rehet nabe!...

Ev Serpêhatî li nava gund belav bû.

Rojekê Hekîmê Loqman hat mal. Dît ku gotin li ser gotinê li dijî wan tèn gotin. Rabû ban kurê xwe kir.

—Kurê min xêre! Te çî kiriyê?

—Bi serê te nexweşê hat cem min, min tespît kir ku goştê Kerê dabûn wî. İcar evqas gotin ji bo wê tèn gotin.

—Başê, te ji ku zanibû, goştê Kerê dane wî malxerabo!?

—Bi Xudê wê rojê ez di ber mala wan re derbas bûm, min kurtanek li ber devê deryê wan dît!...

BRINDAR

NAZÊ

Lê lê nazê nazîkê
Qamîk qute bejin ziravê
Tu ji min re biba yarê
Rojekî ji roja biharê

Nazê çûye avê
Delalê pir binavê
Roja bîst û yekê adarê
Ez dil ketim wê yarê

Roja cêjna Kurd û Kurdistanê
Bîst û yekê adarê
Kurd hîna jî bê warê
Ez hertim li benda te yarê

Ew roj gelekî xweş e
Bîst û yekê adarê
Hemû gel pê dilgeş e
Cêjna Kurd û Kurdistanê

Bihar gelekî xweş e
Hemû gel pê dilgeş e
Bîst û yekê adarê
Rojekî ji roja biharê

Bîst û yekê adarê
Werin em herin hawarê
Bi kêf û seyranê
Bîstînin Kurdistanê

Sebrî ŞERMIXÎ

* Nivîskar, xwendevan û hunermendên Kurd dikarin berhemên xwe yên helbest, çîrok, kurte çîrok, krîtîka edebî û hwd. ji rojnamê re bişînin. Hun dikarin berhemên xwe ser navîşana jêrîn bi rê kin:

KURDISTAN PRESS

"Edebîyat Huner û Çand"

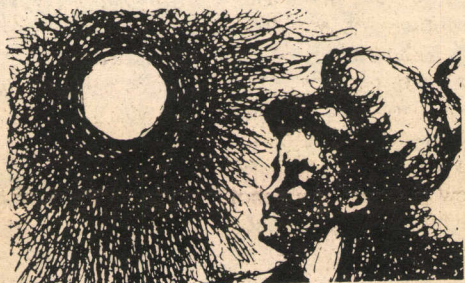
Box 70 80, 172 07 Sundbyberg • SWEDEN

HUNERMENDEN KURD LI EMERIKA

CIWANYA KURDISTAN

Ez gerham li seranserî cihanê
Min nedît ciwantir wekî Kurdistanê
Bax û çîman û kanî û rez
Dul û nihâl û çiyayêt berz
Li Zaxo bigre heta Xaneqîn
Sar û germ û çihêt gelek hîn
Şengar û Kerkuk û Hewlêr
Nefte û meaden û kanî zêr
Li Mihabad ta Diyarbekir
Wekî beheştê ne dil vekir
Dersîm û Şino û Dihok
Nadem bi lendenu Niyurk
Hindî bêjim tamam nabit ji ber wesfa!
Bes mixabin em lê dût in ew cima?!

Mohamedalî BERWARÎ
24.05.1986/Amerîka

Bo endamêt kovara Kurdistan Press
Silavek germ û hunarî pêşkeşî he we dikem.
Hivîdarim hemî dema serferaz bin ji bo xizmeta Kurdistanê, xizmeta edeb û hunerê kurdî.
Bi gehîştina kovara Kurdistan Press bo destê min gelek spasîya he we dikem;
bi rastî xizmeteka gelek mezin e ji bo parastina ziman û edeb û filklorî kurdî...
birayê he we
05.01.1987 • Amerîka

Ramezan ZAKHÛLÎ
û MUHABAD ZAKHULI

□Kak Ramezan dê şey bi kûrtî
behsê jiyana musîqa xwe bu me
bi key?

□□Ji emrê bicîkatiyê min pey-
wendî hebun bi musîqê, we li
Kurdistanê min çend stran di go-
tin li ezga Kurdistanê li sala 1974
ew stran ji HEWARE,
HEWARE-ŞORÎŞ EY ŞORÎŞ,
KOÇERÊ û BIJÎ RÊKA
PARTIYÊ

□Xizmeta musîqê li Emerîka ta
çi radeyek pêşkeftiyê?

□□Ez şem bêjim ta radeyek ya
baş e, çûnkî heta nuke her ahen-
gek hebuye başî ya hattiye kirin,
hercende me ew imkaniyet nînin

ku em hemî wextî xwe bo hunerî
terxan bikeyn; çûnkî jiyana me
gelek zehmet e tivêt em kar bi-
keyn herwesa em bi xwandinê ve
jî meşxulin. Bes serhidêra jî em
gelek ihtimamê deyn bi hunerê
kurdî ji bo xizmeta welatê me,
xizmeta me ew e, li vê derbe der
yê welatê xwe bi ala mê bi deyn
niyasîn.

□Heta nuke te çi berhemek
heye?

□□Cara êkê, min kasetek çap
kir bi alîkariya HÛNERÊT CI-
WANEKANÎ KURD LI EMRÎ-
KAN. Navê kasetê SUR GUL e.
Lê we imkan heye kasetê duyê
havîna bi hêt çap bikeyn.

□Xwişka Muhabad; Dikarî kurtî
behsê jiyana musîqîya xwe bi
key?

□□Ev e li sale m li Kurdistanê
şîrîn durkeftin û hatine Emrîka.
Min gelek peywendî hene bi mi-
siqa kurdî ji bo parastina hunerê
kurdî hevjiyana min Ramezan ge-
lek alîkariya min kiriye. Gelek
aheng yê hatine kirin li Emrîka û
em hazir buyîne. Ewe wacibeke li
ser milêt me ku ihtimamê bi deyn
ji bo hunerê kurdî parastina folk-
lora kurdî, we welatê xwe dengê
peşmergê kurd bi alemê bideyîn
niyasîn baştirîn xizmete em bi rê-
ga hunerî xizmeta miletê xwe
bikayin.

Li ve derbeder yê.

HUNERMENDEN KURD LI ISRAILE

Ronên YONA

cotkar—hunermend—yarizan

Berhevkin; Siyabend
Ûrşelîm/ISRAÏL

- Divêt çalakîyên folklorî li pêşiyê bin.
- Folklorê Kurdî deryayeke bêsînor e, resen e. Divêt bête komkirin berî ku zuha bibe...
- Sirûşt û ciwaniya Kurdistanê, jîna kurdan û xwegorîkirin ji bo armançekê, di folklorê kurdî de baş tete xuyakirin.
- Yekîtiya miletê Kurd, rêka serxwebûna Kurdistanê ye. Ev jî hêviya min e ya yekemîn û ya dûmahîkê ye...

•Ronên can! Bi kurtî ji xwendevanên Kurdistan Press'ê re kada jîna xwe bike?

••Di sala 1964 an de, li gundê "Eşbolê", li devera "Bêrşêva" yê hatime cihanê. Hema ji wê salê ez muzîka kurdî ya folklorî dibihîzim. Weke tete zanin bavê min zirnevaneke bi navûdeng e û bapîrê min jî dengbêjekî hêja bû. Welê piraniya xizmên min jî folklorhez bûn... Ji ber hindê ez hez ji strana kurdî dikim û ew her tişt e ji min re.

Ji 12 salî ez û zirnê bi hev re dijîn. Di destpêkê de ez tenê teknîka fûkirinê fêrbûm. Lê min roj bi roj dest bi cozêlî kir û dema ku tiliyên min fêrî wê bûn, paşê min bi tekuzî dest bi zirneyê kir... Li ser vê yekê jî ez fêrî deholî jî bûme.

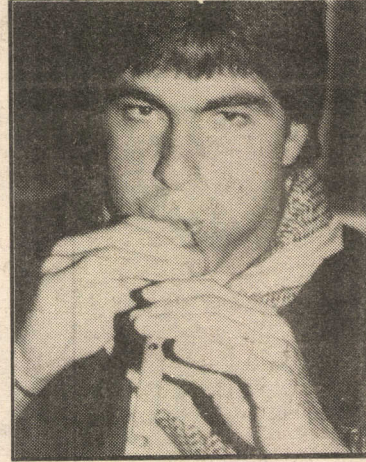

•Kak Ronên, îkarê te yê hunerî çî ye?

••Ez li ahengên kurdî beşdar dibim, weke cejna Kepreşînê û Seyranê. Şeva hînê û dawetê, sinetkîrîna zarokan û cejna ji dayikbûna wan... Carina ez û bavê xwe pêkva zirnê lêdidin û birayên min yan jî xizmên min deholî lêdidin. Min li ahengên xwendingehê jî, zirnê lêdida û dema ku bûm serbaz, efsere min piraniya caran ji min dixwest ku dengê zirneyê bibihîze; xweşiya

wî gelekî pê dihat û serê xwe dihêjand, wesan hevalên min serbaz jî. Ev hemî bi çavê bilind li folklorê kurdî û li min dinihêrin. Ev sal e jî ez çûme Ferencî bi Koma Kurdistanê re -Kiryat Melaxî- û li Paris'ê û Nantes'ê beşdarî mehrecanan bûme... Piraniya caran jî ez muzîka siwaran lêdidim, welê muzîka seherî (sipêde, elindê, berbangê) ya miletê Kurd pê ji xewa şîrîn radibûn û paşê dest bi karî dikirin... Lê niha karê min yê hunerî kêmîtir bûye, ji ber ku ez bi

xwe cotkar im û va ye bûme endamê Koma Topanê ya Bêrşêva yê. (Pila yekem li Îsrailê)

•Ronên delal, hêviya te çî ye?
••Hêviya min ew e ku, Kurd bibine yek û bi xwinê Kurdistanê rizgar bikin. Rojekê bême Kurdistanê serbixwe û bajarê "Akrê" û gundê "Hîza" yê bibînim... Li dûmahiyê, min divê bêjim ku serê min bi Kurd, Kurdistanê û Barzaniyê nemir gelekî bilind e...

Gel silav û gulav • Siyabend

RÛSEN • 3 salî
• BERLIN •

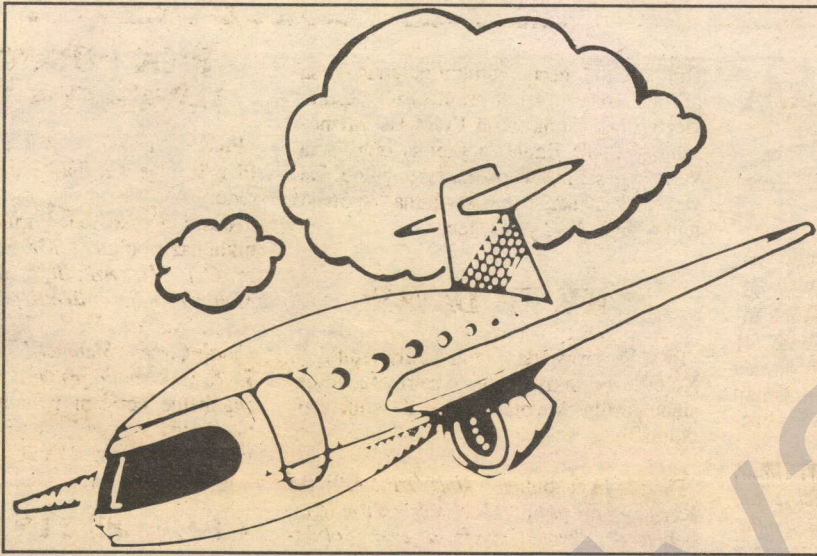

CHIA JAFF • 12 salî
• BONN •

A-1 B-2 C-3 D-4 R-5 S-6

O-25
R-24
Q-23
I-22
Ç-21
Î-20

W-14 F-18 T-17 K-16 Z-15 V-14 E-13

• ZAROKÊN HÊJA •

BALAFIR BER BI HÊJ-
MARÊN;
4—20—9—1—5—2—13—16
—22—24'AN DIFIRE.
TÎPÊN LI KÊLEKA VAN HÊJ-
MARAN BIDE HEVDU KU, BI-
BÎNE KA EW BALAFIR DIÇE
KÎJAN BAJARÊ?
BERSIVA WÎ LI JÊRÊ BINI-
VÎSÎNE!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

XÊZ Û NIVÎS
Adil DURAN

RONÎ

Û

BÊRÎVAN

[2]

DÛMAHÎK HEYE

DAPÎRÊ MIN BERXÎ-
KÊN XWE ANÎN. NIHA
EZ ÇI BIKIM?

BIJÎ LAWÊ
MÎN. NIHA
HERE JÎ
XWE RA
BILÊYZE.

RONÎ BÊRÎVAN DÎT Û PÊRA KETE
NAV LEXISTIKÊ...

Bêrîvan!
Bêrîvan
Bisekine

WARE RONÎ
RAMANEK
MIN HEYE.

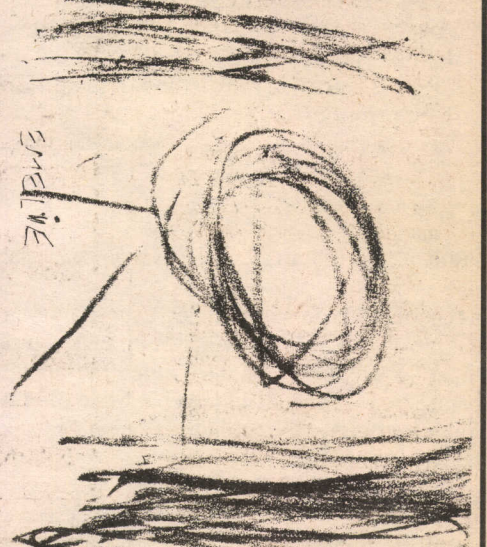
?

JÎ BO QIJKAN
EM FEQÊ ÇÊ-
KIN!

EMILIE • 3 salî
• STOCKHOLM •

Ez Keçekê Swêdî me. Min jî
bo hevalên xwe yê Kurd
ala kurdan çêkir. Spas.

Holmer û riya xwe

Destpêk di rûpelê 5'an de

Holmer bi hêlîzî jî derekî ku li wir şênayîyên zivistanê çêdibin, hat bangkirin. Li gor tê gotin ku Holmer wê gavê gotiye "Ev kirin, kirina PKK yê ye." Ew roj e, ev roj e ku Holmer dibêje ez ji %95 jî vê yekê ewleme ku PKK ye vî tiştê kiriyê. Ev operasyonê sêyemîn jî wek her duyên dinê bê encam bûn. Rojnamevaniyên Swêd, operasyonên Holmer bi xovardatî bi karandin. Her operasyon bi wêne û nûçeyên bê bingeh hat dayin.

Herî dawiyê dixwazin ku vêya bibêjin; ku Hans Holmerê şefê polis, dê bikaribe yek ji PKK yê derîne û mîna kujdarê Palme rêbide? Ev îro êdî wisa ne girîn e. Wekî ku dixuyê Holmer ketiye nav şerekî şerê piestîjê. Mîna ku naxwaze jî riya xwe bizivire. Ew polisên ku di binê fermana wî de ne, alav û TV û rojname û tiştên

dinê bi pîlan û camêrî bi kartîne. Ji vê operasyonê dawiyê dixuyê ku beşekî mezin jî Swêdiyan, êdî dizanin ku Holmer li hember Kurdan şerekî bê însaf û yek alî dide. Lê ev tişt baş naxuyê ku ew hêzên Kurd ku nabin înstilasyon, dê bikaribin çi bikin? Li kor em dizanin ew mirovên PKK yê ku mora terorîzmê xwarine, bi xwe ew mirovên ku li derveyê welat ketine nav PKK û bi eslê xwe jî anatoliya naverast in. Li Kurdistanê jîyan û derbasbûniyê wan tune. Wek gelek kesan garantiyek tune ye, ku sibê jî PKK ê cûda ne bin. Ya herî girîng nûneriya tevgera Kurd nakin. Û jî xwe di şûna tîkiliyên Partiyê de, di nav tîkiliyên sêmpatîzaniyê de ne. Lê belê, devê kêrê yê aliyê tûj di van mirovan de dikin. Lê xwîn jî birîna tîkoşîna serxwebûn û azadiya gelê Kurd diçe. Heta îro daxuyaniya ku partiye girê bide (di warê sekreteriyê an jî komîta navendî de) nehatiye diyarkirin.

Ev bûyera kuştina Palmê, bi Kurdan ve girêdan berpirsiyareke gelek mezin û giran bi xwe re tine. Û jî xwe ev jî hêla me ve pirseke bingehîn e: Masmediya

Swêdê dem dem dixwaze bi Kurdan re tîkîlî deyine. Li gor pîrs û pîrsgirikên Swêdê li dozê dinêrin. Ev bi tenê aliyekê dozê ye. Ev Kurden ku li Swêdê ne rehet û aciz dibin, karin derkevin û herin. Heger pîrs û pîrsgirik ev bin û weha jê re hel jî heye. Ev aliyê matematîka dozê ye. Qada geometrika dozê, raste rast bi tîkoşîna me ya netewî û civakî ve girêdayî ye. Ji ber vê yekê, di bûyera kuştina Palmê de Kurd jî polisê Swêdê yê dizî SAPO, MIT a Tirk û jî CIA re bûye texteyê provayê. Ev lîstika ha tenê bi kuştina Palmê re naye sînor kirin. Ev li dij tîkoşîna gelê Kurd a ku li rohilatanavîna xwediyê potansiyeleke gelek mezin û bi hêz e, ku rewşa cihanê diguhirîne. Ev tirsfirandîneke gelek cidî û mezin e.

Quo Vadis?

Başarafi 4. sayfada

PKK'iyî Palme cinayetinin katili olarak bulup ortaya çıkarır mı, çikaramaz mı? Bu gün artık bu fazla bir önem taşımıyor. H.Hol-

mer, görüldüğü kadarıyla bir prestij savaşına girmiştir. İzlediği yolu terketmemeye kararlı görünüyor. Emrindeki polisleri, diğer araç ve gereçleri, basın ve TV'yi de çok planlı bir biçimde kullanıyor. Son operasyondan sonra İsveç halkının büyük bölümü H.Holmer'in Kürtlere karşı insafsızca ve tek taraflı bir savaş yürüttüğü konusunda ikna olmuş gibidir. Ancak, müeyyidesi olmayan Kürt hareketinin yarın ne yapacağı da pek belli değildir! İsveç'te terörist damgalı PKK'liler, bildiğimiz kadarıyla yurt dışında PKK'li olmuş Ortaanadoludan gelen göçmenlerdir. Kurdistan'da politik bir geçmişleri yoktur. Bir çok insanın yaptığı gibi, yarın PKK'den ayrılmayacaklarının da bir garantisi yoktur. En önemlisi ise, Kürt hareketini temsil etme durumları yoktur. Ve zaten parti bağları yerine, sêmpatîzan ilişkisi içindedirler. Ama, bıçağın sivri ucu hep bu insanlara batırılıyor. Kanayan ise Kürt halkının bağımsızlık ve özgürlük mücadelesidir. PKK partiyi bağlayıcı düzeyde (genel sekreterlik ya da merkez komitesi düzeyinde) he-

nüz bir açıklama yapmış değil. Palme cinayetinin Kürtlerin üstüne yıkılmasının getireceği sorumluluk altından kalkılacak bir sorumluluk değildir. Ve zaten bizim açımızdan esas sorun da budur:

İsveç basını sık sık Kürtlerle diyalog kurmaktadır. Sorun, İsveç'te yaşayan Kürtlerin sıkıntıları, rahatsızlıkları boyutunda ele alınmaktadır. Bu ele alış tek boyutludur. İsveç'te rahatsızlık içinde bulunan Kürtler çekip gider. Ve eğer sorun buysa, böylece çözülür. Ama, bu sorunun matematik boyutudur. Sorunun matematik boyutu ise, doğrudan ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizi ilgilendirmektedir. Bu anlamda, Palme cinayeti ilgili Kürtlerin hedef tahası seçilmesinin ardında, İsveç Gizli Polisi SÄPO ile beraber Türk Milli İstihbarat Teşkilatı (MIT) ve CIA'nın bulduğundan kuşku duymuyoruz Bu oyun, bir cinyetten kurtulmakla sınırlı değildir. Ortadoğuda gündeme gelen ve uluslararası dengeleri çatlatarak kadar yüksek bir potansiyele sahip bulunan Kürt hareketinin mücadelesine yönelmiş son derece ciddi bir tehdittir.

KURDISTAN PRESS/ ocak 87

Polêsê Berlîn

Destpêk di rûpelê 16'an de

li Berlîn, ev bend hatiye pêk anîn. Parastina dewletê tûtişt nabêjin. Belê Komela Xwendekarên Kurdistan li derveyê Welat bi dadgehî li dijî vî karî derdikeve. Li gor berwedare Komela Wieland, xwastina nav û navnişanan ne qanûniye û li dijî mafê veşartî mayîna înfomasyonê kesane. Komele II sale heye û komeleke bê deng e. Endamên wê jî ne zêde ne. Armanca parastina dewletê bervekirina navnişana Kurdan e.

Gava mirov difikire ku polêsê Berlîn bi hêzên Nato re dixebitin, wî gavê mirov tîrsa Xwendekarên Kurd jî bêtir fahm dake, ka gelo çima naxwazin xebatên wan li gel polês eşkere be. Ev xebat dikare bikeve destên endamên Nato weka Tirkîye û yên din. Ev welatan jî li pey van mirovan in. Berwedare Wieland di berdiwamiya axiftina xwe de: "Ev benda qanûna komelan ku di 1966 an de derçûye, dikare giş biyaniyan, yên ku politik xebatê dikin bixê lista polês." Berwedare bê ku dem bibuhire serî li dadgehê xistiye.

ANK • Berlîn

KURTULUŞ DAVASINDA 26 MAHKUMİYET

Diyarbakir • özel

7. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı, Diyarbakir Askeri Mahkemesinde yapılan duruşmada, Kurtuluş örgütü davasının tek tutuklu sanığı İsmail İyem hazır bulundu. 41 sanığın tutuksuz olarak yargılandığı davada 15 sanık beraat etti. Tek tutuklu sanık İsmail İyem'in de tutukluk süresi gözönüne alınarak tahliye edildi.

Hüsnü Yerel, Doğan Sığircık, Kadri Timur, Faysal Kurtar, Necat Aydın, İsmet Feker, Kenan Avgüler, Umut Kaya, Fahri Dabakoğlu, Abdülkerim Yıldırım, İsmail Akın, Refik Akay, Hüseyin Özpınar, Adnan Güllüoğlu, Yusuf Türkmen, Nimetullah Kaya, Şakir Budak ve Tahsin İldoğan 5'er yıl; Bülent Kılıç, Bahattin Budak, Şaban Altın ve Abdullah Çetindoğan adlı sanıklar 4'er yıl; Davut Ulgaç, Mahmut Demir 1 yıl 6 ay; Hamdi Kutur ise 2 yıl hapis cezasına çarptırıldılar.

RIZGARİ DAVASI KARAR AŞAMASINDA

İstanbul'da görülmekte olan 84 sanıklı Rızgarî davasında, son üç hafta sanıkların sa-

vanmaları ile geçti. Tutuklu bulunan on sanık ayrı ayrı siyasi savunmalarını yaptılar. Geçtiğimiz Cuma günü KOMAL Yayinevi sahibi Zülküf Günay'ın yapmış olduğu savunmayla sanık savunmaları son buldu. Davaya, sanık avukatlarının savunma yapmaları için 6 şubat 1987'ye ertelendi.

PKK EK DAVASI

PKK ek davasında 5 sanık tahliye edildi. 7. Kolordu ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde görülmekte olan davada 10 sanık hazır bulundu.

Davada hazır bulunan Naif Özlü, Adli Tıp Kurumu'nun yaşını 23 olarak belirlediğini belirterek; "kemiklerim fazla gelişmiş olabilir ama ben 23 değil 17 yaşındayım" dedi. N. Özlü'nün avukatı, Mustafa Özer, Adli Tıp Kurumu'nun çok yanlış kararlar verdiğini belirterek "Müvekkilimin 23 yaşında olmasına imkan yoktur. Adli Tıp Kurumu, başkan ve üyeleri hakkında suç duyurusu yapılmıştır, müvekkilimin tahliyesini istiyorum" dedi.

İdam kararıyla yargılanan Nurettin Turgut ise söz alarak, tahliyesini istedi. Mahkeme verdiği aradan sonra Abdulhafiz ve Süleyman Çiftçi, Yaşar ve İsmail Kaya ile Sıdk Aydemir adlı sanıkları tahliye etti.

PKK VİRANŞEHİR DAVASINDA KARAR

PKK Viranşehir davasında yargılanan 4 PKK'li müebbet hapis cezasına mahkum oldu.

Askeri Mahkemede görülen davada 12 tutuklu hazır bulundu. Mahkeme kararına göre: Ömer Tiz, Aziz Belet, Mahmut Güvenç, Mehmet Doluk müebbet; Faysal Dinleyici, Aziz Eryılmaz, Devlet Yakut, İsmail Gülö, Fettah Çimen, Mehmet Hidir, Enver Manas 15-20 yıl arası hapis cezasına çarptırıldılar. Mahkeme cezasını tamamlayan sanıkların tahliyesine, ayrıca Enver Şimşeksoy'un dosyasının ayrılmasına karar verdi.

CELALETTİN DELİBAŞ VE 12 ARKADAŞI İÇİN İDAM CEZASI VERİLDİ

7. Kolordu ve Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde görülmekte olan davada, Celalettin Delibaş, Abuzer Dehşet, Ali İbrahim Öçüt, Hüseyin Karakaş, Tahir Çetintaş, Ali Yavuzkaya, Salih Ağaç, Ramazan Ödemiş, Nihat Kaya, Abdullah Kerküklüoğlu, Ahmet Sancılı ve Hamza Yavaş için idam; Halef Aygün, Fuat Çallı için ise 20 yıla kadar hapis cezası istendi.

CENDEGÊ XWE JI KÛÇIKAN RE DİYARÎ KIR!

□ Lordekî dewlemend li Londonê, 58 salî, di wesiyetnama xwe de, cendegê xwe jî bo kûçikên bê xwedî û birçî re diyarî kiriyê. "Misrîfî dîntîyê, dibê mirov bikaribe jî her tiştên ku xêr tê de hebe, feyde bigre" gotiye Lord Avebury û wisa berdiwam kiriyê: "Bûyina xwarîna danekî jî bo min, jî Kûçikan re hîsekî xweş e."

Lê belê xwediyê kûçikên di ciyê bêkes de ne, di nav şikê de ye. Dibêje: "Bê guman nav vî Lordî dilpaqîj de zê de vîtamîn heye û meriv çî bîde kûçikan wê bixwin, belê dîsa jî bawer nakim ku ez kûçikan bi vî awayî tîr bikim."

QARTA ABONA ABONE KARTI

SALEK • YILLIK / 60DM.

6 MEHÎ • 6 AYLIK / 30DM

ABONE BE • ABONE BIBİNE

Min heqê abonetiya xwe li ser konto ya GILALA AB [PG:26 533-0 Stockholm/Sweden] razand

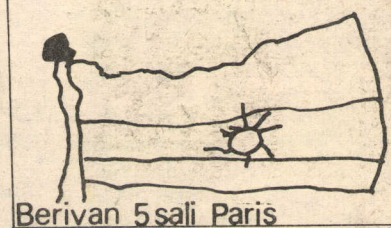
Abone ücretimi GILALA AB'nin kontosuna [PG:26 533-0 stockholm/Sweden] yatırdım.

NAV • İSİM ;

NAVNIŞAN • ADRES ;

ANK
ajansa
nûçeya
kurd
the
kurdish
news
agency

NEWROZ 87

Berivan 5 salî Paris

Muzîk • Dengbej • Dîlan • Dîa
Müzîk • Ozanlar • Folklor • Slayt
Musik • Sängêr/in • Dias • Folklor

NAVNIŞAN • Adres'se

QUARTIER LATİN
Potsdamerstr. 96
1000 BERLİN 30

U-BAHN

Küfürstenstr.
BUS : 48 • 83
Dem • Saat : 19 h; 14.02.1987

KURDISTAN PRESS

ROJNAMEYA 15 ROJÎN • 15 GÜNLÜK GAZETE

HEJMAR • SAYI 10 28 BERFBARÎNAPAŞÎ • OCAK 1987 ISSN 0283-4898

ALMANYA 2.5 DM.
HOLLANDA 3 G
SKANDİNAVİEN 10 SK
FRANSA 10 FF
İSVİÇRE 2.5 Sfr.
AMERİKA 1.5 \$
AVUSTURALYA 1.5 \$(USA)
İNGİLTERE 1 £

BÜRO ; Örsvängen 6C, 172 42 Sundbyberg • Yazışma adresi / Navnîşan : Box 70 80, 172 07 Sundbyberg-Sweden • Tlf. (46) 08-29 83 32 • Tx. 131 42 ANK S • Postgiro 2 65 33 - 0; Bankgiro: 343-5559

TÜRK DEVLETİNİN ALMANYA'DA YENİ HÜNERLERİ

REZALET!

• WDR Bölge Radyosu'nun Kürtlere tanıdığı 15 dakikalık yayının durdurulması için, Türk hükümeti, Federal Hükümetin İçişleri Bakanına başvurdu

□ WDR Radyosu yetkilileri, Türk Hükümetinin başvurusunun, içişlerine müdahale niteliğinde küstahça bir davranış olduğunu belirterek, protesto ettiler.

□ Dortmund Türk Konsolosluğu, hazırladığı bir metni, Dortmund ve çevresindeki "Türk ve Türk-İslam" derneklerine imzalatılarak, WDR'ye ilettiler.

• Elçiliğin hazırladığı dilekçede "Türkiye'de yaşayan herkes Türktür, yalnızca hristiyanlar azınlık olarak kabul edilmişlerdir, bu açıdan Kürtler yayın yapamaz.. Kürt diye bir ulus, kürtçe diye bir dil de yoktur." denildi.

ANK • Dortmund
□ WDR (West Deutscher Rundfunk) Dortmund Bölge Radyosu Kürtlere haftada 15 dakikalık Kürtçe yayın yapma hakkı tanıdı. Yayın şubat'ın ilk haftasında başlayacak. Dortmund Kürt Öğrenciler Komitesi'nin yoğun çalışmaları sonucu elde edilen Kürtçe yayın hakkının geri alınması için Türk hükümeti, Federal Hükümet'e başvurdu. Bu başvuru üzerine Federal Alman İçişleri Bakanlığı WDR'ye başvurarak, Türkiye ile ilişkilerini gözönünde tutarak Kürtçe yayının durdurulmasının iyi olacağını belirtti. Dortmund Bölge Radyosu yet-

kilileri ise, Türk hükümetinin bu yaptığının içişlerine karışma ve küstahlık diye niteleyerek, öneriyi reddetti. Öte yandan, Essen'deki Türk Konsolosluğu hazırladığı bir metni, Dortmund ve çevresindeki Türk ve Türk-İslam derneklerine imzalatılarak WDR'ye verdi. Yazıda, Kürt diye bir ulusun, Kürtçe diye bir dilin var olmadığını, Türkiye'de yaşayan herkesin Türk olduğunu, Lozan antlaşmasının yalnızca Hıristiyanları azınlık olarak kabul ettiği bu açıdan Kürtlerin yayın yapamayacağını, bütün Dortmund'daki Türkleri kendilerinin temsil ettiklerini belirtiyorlar. Aşağıda imzası bulunan

kuruluşlar: Dortmund ve çevresi Türk İşçileri Derneği, Hörden Türk İslam Kültür Derneği, Mengede İslam Derneği, Ewing Türk İslam Kültür Derneği, Holburch İslam Kültür Derneği, Sarlhorst İslam Kültür Derneği, Derne Türk İslam Derneği, Sühlen ve Çevresi Türk İşçi Derneği.

Kürtçe yayında görev alan Kürtler bu tavırdan dolayı Dortmund radyo yetkililerine teşekkür ettiler. Ayrıca Kürtçe yayına karşı çıkılmasından dolayı İslam Cemiyetleri ve Cemaatleri Genel Başkanına bir protesto mektubu gönderildi.

İran Basra'da

İncirlik'te NATO jetleri!

□ İran'ın Basra'ya girmesi durumunda, ABD'nin müdahale edeceği yaygınlaştı.
□ İncirlik hava üssünde F-111 ve F-16 savaş uçakları gündemde bulunan Irak'a müdahale için manevra yapıyorlar.

□ Körfez savaşının kızıştığı bu son günlerde, İran ordu birliklerinin Basra kentine karşı dört ayrı koldan saldırıya geçtiği ve 3000 civarında Irak askerinin ya öldüğü ya da yaralandığı İran kaynakları tarafından verilen bilgiler arasında. İran radyosunun yaptığı yayında ise; "Basra civarında savunma hatlarını koruyan ve Irak'ın en iyi yetmiş birlikleri olan Başkanlık Muhafızları'nın saldırıda ağır kayıplar verdiğini, savaş alanının Irak askerlerinin cesetleriyle ve tahrip olmuş tank ve zırhlı araçlarla kaplı olduğunu, bu manzaryı cephedeki savaş muhabirlerinin de gözleriyle gördüğünü" öne sürmektedir.

Diğer yandan, bölgedeki güçler dengesinin aleyhine değişmemesi için büyük çaba sarf eden ABD ve NATO devletleri, NATO üyesi işgalci Türk devletini yine gündemde tutmaya devam ediyorlar. Son olarak, Adana İncirlik Hava Üssüne, İngiltere'nin Upper Heyford Hava Üssü ile İspanya'nın Terrojon Hava Üssünden iki filo halinde F-111 ve F-16 savaş uçaklarının geldiği NATO yetkilileri tarafından açıklandı. Açıklamayı yapan yetkililer, savaş uçaklarının İncirlik Hava Üssü'ne gelmesinin sadece "eğitim" amaçlı olduğunu is-

rarlı bir şekilde vurguladılar. Öte yandan ABD'de yayınlanan The New York Times gazetesi 13 Ocak tarihli yayınında, Amerika'nın gerek Irak'a gerekse de İran'a savaş konusunda "yanıltıcı ve yetersiz" bilgiler verdiğine dair iddiaları ortaya attı.

Gazete, bu bilgilerin bizzat Amerikan Gizli Haberalma örgütleri tarafından hazırlandığını ve Pentagon tarafından, "yanlış bilgilendirme kampanyası"nın bir politikası gereği her iki devlete sunulduğunu iddia ediyor. Gazete Fao Adasının İran'ın eline geçmesinde ABD kaynaklarının Irak'a vermiş oldukları yanlış istihbaratın neden olduğunu, İran'a Sovyet tehdidinin sanıldığından daha da büyük olduğunu göstermek için, kuzey sınırındaki Sovyet askerlerinin olduğundan fazla gösteren abartılmış rakamların sunulduğunu, Irak'a İran'ın askeri yığınakları konusunda özenle seçilmiş ve üzerinde değişiklik yapılmış uydu fotoğraflarının sağlanması, böylece Irak'ın yanlış yöne sevk edilmesi...

Gazete, bunun nedenini ABD'nin Körfez bölgesindeki çıkarlarına denk düştüğü için bizzat Beyaz Saray tarafından yürütülen bir politika olduğunu iddia ediyor.

Manila'da Katliam

□ 22 Ocak'ta Filipinlerin başkenti Manila'da sol bir örgütün genel toprak reformu için düzenlediği mitingde polis ve askerlerin göstericilerin üzerine ateş açması sonucu 15 kişi öldü ve 100'den fazla kişi de yaralandı. Meydana gelen bu katliam C. Aquino'nun iktidara gelmesinden bu yana meydana gelen en büyük olay olarak kabul ediliyor.

2 Şubat'ta yapılacak Anayasa oylaması bu olayla Aquino'nun alacağı "evet" oylarını tehlikeye düşürmüş görünüyor. Her ne kadar Aquino suçluların en kısa zamanda yakalanıp cezalandırılacaklarını bildirmiş ise de, hiç kimse bunun gerçekleşeceğine inanmıyor. Yakın bir tarihte öldürülmüş olan işçi liderinin katili bile henüz yakalanmış değil. Devrimci gerillalarla yapılmakta olan barış görüşmeleri katliamdan sonra belirsiz bir tarihte ertelenmiş durumda ve yapılmış olan ateşkes antlaşması bir hafta sonra bitiyor. Sosyalist İşçi Sendikası bu vahşi katliamın, Aquino'nun birlikleri tarafından yapıldığını halka duyururken, "Hıristiyan Öğrenci Birliği" de olayı şöyle yorumlamaktadır: Bu olay Aquino hükümetinin insan haklarını koruma maskesini

Başkanlık sarayı önünde açılan ateş sonucu 15 solcu öldürüldü

düşürmüş ve onun gerçek yüzünü göstermiştir. Bütün sol gruplar tarafından suçlu kabul edilen Aquino'ya karşı cenaze töreni sırasında büyük bir protesto gösterisi tertipleneceği tahmin ediliyor.

Siyasi gözlemciler Aquino'nun popülaritesini sarsan bir çok olayın olduğunu belirtmektedirler. Bunların

başında orduyu kontrol altına alamadığı, bir süre önce yapılan darbe girişiminden dolayı kimsenin sorgulanıp yargılanmadığı gibi o ara kendini devlet başkanı ilan eden Arturo Tolentino şimdi yeni anayasanın hazırlanmasında görev alan sorumlu komisyonda bulunduğu belirtilmektedir.

Berwedat WIELAND

□ Parastina Dewletê Komelên biyaniyan □ Navê endaman di lista polêsên Berlîne kontrol dike! de...
□ Serokê parastina dewletê (Statsschutzchef) Gansschow dixwaze nav û navnîşana endamên Komelên, bi navê parastina dewletê berev bike. Di rojên bihurî de cara yekemîn dest bi "Komela xwendekarên Kurdistan li derva-

"Dewleta Elman dixwaze Navnîşana Kurdan berev bike.

yê welat" kirine. Komela Xwendekarên nexwastiye ku nav û navnîşana endamên xwe bide polês, ji ber vî yekê ji 1000 Mark bi diravê Elmanya Rojava hatiye cezakirin.
Li gor qanuna Elman benda 20 î,

gava polês bixwaze dibê ku komelan navê endamên xwe bidin. Lê belê ev bend gelek kêmtir pêk tê. Cara paşî berî şeş salan di kuştina Celaleddin Kesim yek merivekî demoqrate sendîqayî Dûmahîk di rûpelê 15'an de

MESUD BARZANI

JÎ BO 800 KURDAN
SER LI NETEWÊN YEKGIRTÎ
Û XAÇA SOR XIST

□ Serokê PDK-Îraq Mesûd Barzanî ser li Netewên Yekgirtî û Xaçê Sor xist, ji bo aqibetê 800 Kurdên ku ji aliya dewleta Îraqê hatine girtin, zelal be. Van kesên ku li bajarê Erbilê hatibûn girtin, nexwastine bi Îraqê re li dijî Îranê biçin eniya şer û protesto kirine, ji ber vî yekê hatine girtin. Derheqê aqibetê wan tutişt nayê zanîn.

Mesûd Barzanî